

Česká zemědělská univerzita v Praze
PROVOZNĚ EKONOMICKÁ FAKULTA

Diplomová práce:

***PROJEVY OBČANSKÉ PARTICIPACE VE
VEŘEJNÉM ŽIVOTĚ OBCE VYSOKÝ ÚJEZD
(PŘÍPADOVÁ STUDIE VYSOKÝ ÚJEZD)***

***THE APPEARANCE OF PUBLIC
PARTICIPATION IN RURAL LIFE OF
MUNICIPALITY VYSOKÝ ÚJEZD
(A CASE OF VYSOKÝ ÚJEZD)***

**Vypracovala: Bc. Barbara Svárovská
Vedoucí DP: Ing. Radek Kopřiva, Ph.D
ČZU, PEF, PaA K, 5. ročník
V Praze 2011**

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Akademický rok 2010/2011

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Barbara Svárovská

obor Podnikání a administrativa

Vedoucí katedry Vám ve smyslu Studijního a zkušebního řádu ČZU v Praze
čl. 17 odst. 2 určuje tuto diplomovou práci.

Název práce: **Projevy občanské participace ve veřejném životě
obce Vysoký Újezd - případová studie**

Osnova diplomové práce:

1. Úvod
2. Cíl práce a metodika
3. Obec a politický život obce
4. Občanská společnost
5. Participační projevy veřejnosti a formy participace
6. Občanská participace v obci Vysoký Újezd
7. Závěr
8. Seznam použitých zdrojů
9. Přílohy

Rozsah hlavní textové části: 60 - 80 stran

Doporučené zdroje:

- Balík, S. (2009): Komunální politika. Obce, aktéři a cíle místní politiky. Praha: Grada.
Čmejrek, J. (2008): Obce a regiony jako politický prostor. Praha: Alfa.
Mansfeldová, Z.; Kroupa, A. (2006): Participace a zájmové organizace v České republice. Praha: SLON.
Müller, K. (2002): Češi a občanská společnost. Pojem, problémy, východiska. Praha: Triton.
Skovajsa, M. (2010): Občanský sektor. Organizovaná občanská společnost v České republice. Praha: Portál, s.r.o.

Vedoucí diplomové práce: **Ing. Radek Kopřiva, Ph.D.**

Termín odevzdání diplomové práce: duben 2011

L.S.

Vedoucí katedry

Děkan

V Praze dne: 28. 2. 2011

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma Projevy občanské participace ve veřejném životě obce Vysoký Újezd (Případová studie Vysoký Újezd) zpracovala samostatně, na základě níže uvedené literatury a konzultací s vedoucím diplomové práce Ing. Radkem Kopřivou, Ph.D.

V Praze dne 19.03.2011

PODĚKOVÁNÍ

Tímto bych chtěla poděkovat vedoucímu práce Ing. Radkovi Kopřivovi, Ph.D za odbornou pomoc při zpracování diplomové práce, která navázala na bakalářskou práci. Dále bych chtěla poděkovat Obecnímu úřadu Vysoký Újezd, občanskému sdružení Školní Sad a dalším občanům Vysokého Újezdu (zvláště manželům Nekolovým), za poskytnutý materiál nezbytný k sestavení případové studie.

***PROJEVY OBČANSKÉ PARTICIPACE VE
VEŘEJNÉM ŽIVOTĚ OBCE VYSOKÝ ÚJEZD
(PŘÍPADOVÁ STUDIE VYSOKÝ ÚJEZD)***

***THE APPEARANCE OF PUBLIC PARTICIPATION
IN RURAL LIFE OF MUNICIPALITY VYSOKÝ
ÚJEZD
(A CASE OF VYSOKÝ ÚJEZD)***

SOUHRN

Diplomová práce je rozdělena na dvě části. První část, literární rešerše, se zabývá vysvětlením podstaty občanské participace, formy participace s jejich přiblížením a pojmu obce v širším pojetí. Druhá část, praktická, uplatňuje tyto pojmy v případové studii obce Vysoký Újezd se svými specifiky, snaží se vystihnout problematiku z pohledu občanů a poukázat na mezery v participačním prostoru.

Diplomová práce se zabývá problematikou participace občanů ve formě občanského sdružení Školní sad ve věcech veřejných na komunální úrovni. Cílem práce je analýza účasti občanů na veřejném životě obce Vysoký Újezd a na základě případové studie poukázat na faktory, s kterými se nejčastěji občané musí potýkat a které jim nejvíce brání v participaci samotné. Závěrem práce je zhodnocení občanských aktivit a jejich konsekvenci.

SUMMARY

The present diploma thesis is divided into two parts. The first part, a literature survey, is focused on defining the very basic notions such as civil participation, forms of participation and municipality (in broad terms). On the contrary, the second part is practical and attempts to show the issue within the real life context, i. e. with all its particularity and from the inhabitant point of view. It points out as well the participation gaps. Key part of the thesis is then aimed at inhabitant participation in the Školní sad civil association and at its public activities within the municipality in question. However, the main objective of the thesis was to carry out a case study and analyze the civil participation in Vysoký Újezd municipality. The latter case study reveals the most common factors that the inhabitants have to tackle on their way to civil participation. In the conclusion civil society activities and their consequences are being assessed.

KLÍČOVÁ SLOVA

komunální politika
občanská společnost
obec
participace
konflikt
rozhodování
občanské sdružení

KEY WORDS

communal policy
civil society
municipality
participation
conflict
resolution
civil corporation

Obsah

1. Úvod.....	5
2. Cíl práce a metodika	7
3. Politický život obce	8
3.1 Charakteristika komunálního politického života	12
3.2 Obec	16
3.3 Občan obce	18
4. Participační projevy obyvatel na politickém životě obce	19
4.1 Co je možné vnímat pod pojmem participace	19
4.2 Podmínky pro uplatnění participačních aktivit	20
4.2.1 Občanská společnost.....	20
4.2.2 Komunikace jako nezbytná část participačního cyklu.....	22
4.2.3 Otevřenost rozhodování	23
5. Formy participace	24
5.1 Přímá participace	24
5.1.1 Místní referendum.....	24
5.1.2 Územní plánování a územní plán.....	25
5.1.3 Územní řízení.....	27
5.1.4 Občanské sdružení	28
5.1.5 Petice.....	29
5.2 Nepřímá participace	29
5.2.1 Volební účast	29
6. Občanská participace v obci Vysoký Újezd	31
6.1 Charakteristika obce Vysoký Újezd	32
6.1.1 Historie obce Vysoký Újezd	33
6.1.2 Ekonomicko-sociální charakteristika obce	34
6.1.3 Politická charakteristika obce	36
6.2 Časová osa sporu	39
6.3 Analýza problému.....	57
6.3.1 Faktory ovlivňující kvalitu participace občanů a veřejný život v obci Vysoký Újezd.....	61
7. Závěr	66
8. Seznam literatury	70
9. Seznam tabulek	73
10. Seznam obrázků.....	74

1. Úvod

Tématem diplomové práce je participace občanů obce Vysoký Újezd na veřejném životě obce, se zaměřením na participační projevy, jenž spoluvytváří občanskou společnost na komunální úrovni.

Pojem participace můžeme chápat jako aktivní zapojování občanů do veřejného dění. Participační projevy mohou mít různou podobu a uplatňovat se v nejrůznějších oblastech lidského společenství.

V diplomové práci je zvolena jedna z možností jak dělit participační aktivity, a to na přímou a nepřímou formu participace.

Mezi přímé participační projevy občanů Vysokého Újezdu je zahrnuta petice, místní referendum, územní plánování a územní plán, územní řízení, založení občanského sdružení, účast na veřejném zasedání obce.

Jako nepřímý participační projev je zde brána volební účast – volby do zastupitelstva obce.

V práci budou jednotlivé formy participace podrobněji popsány v teoretickém rámci práce i s konkrétními problémy, které jsou spojené s praktickou částí participační aktivity občanů v obci Vysoký Újezd (dále také jako VÚ) a výsledky plynoucí z těchto aktivit, které zastřešuje případová studie změny územního plánu obce.

Případová studie je zaměřena na změnu územního plánu v obci VÚ, která začala v roce 2004, a které předcházela koupě zámku v obci a jeho přilehlých pozemků kolem obce Vysoký Újezd společností BT Residential, s.r.o. (dále jako investor vzhledem k změnám v názvu kupující společnosti, k převádění vlastnictví na jiné společnosti).

Záměrem investora je rekonstrukce zámku v obci na rekreační hotel, vybudování golfového areálu a výstavba 720 obytných domů. Záměr investora je podmíněn změnou územního plánu obce. Problematika změny územního plánu a jednotlivé aktivity občanů (petice, snaha o vyhlášení místního referenda a jiné participační aktivity) jsou popsány v časové ose sporu.

Následná podkapitola analýza problému popisuje postup místního zastupitelstva při stanovování smluvních podmínek s investorem, který byl nesouhlasně přijat částí obyvatel obce. Tato část obyvatel vytvořila v roce 2004 občanské sdružení Školní sad, jehož cílem bylo pozastavit změnu územního plánu v daném měřítku na základě svých připomínek, a

jehož cílem bylo a je pozměnit přístup místního zastupitelstva nejen ve vztahu k investorovi.

Vznik občanského sdružení je pro diplomovou práci důležitým mezníkem. Zájmy jednotlivců proti změně územního plánu měly odraz ve vzniku zájmové skupiny. Participační aktivita této formy umožňuje snazší pozorování a její deskripci.

Práce je zaměřena na popis možných prostředků občana obce jak vyjádřit svůj názor na věci veřejné a do jaké míry je schopen svou aktivitou usměrnit či pozměnit záměry investora na základě participačních faktorů.

Diplomová práce také poukazuje na aktuální problém zástavby malých obcí v blízkém okolí větších měst, která sebou nese úskalí projevující se v blízkém či delším časovém horizontu z hlediska kvality života stávajících i budoucích obyvatel.

2. Cíl práce a metodika

Problematika občanské společnosti je stále ve větším zájmu badatelů orientovaných humanitně-vědním směrem. Teorie, která vysvětluje existenci a fungování participačních aktivit obyvatel, vychází převážně z poznatků o občanské společnosti působící na národní, popř. nadnárodní úrovni. Občanské aktivity jsou ovšem charakteristické také pro subnacionální úroveň politického rozhodování, a to tím více, čím více je decentralizována politická moc. I přes tento v praxi se často vyskytující fenomén, je výzkum participace obyvatel na životě komunit, popř. regionů ve stínu badatelského zájmu.

Výzkum komunální úrovně politiky a politického jednání v českém prostředí úzce souvisí s poznáním participačních aktivit obyvatel českých obcí. Z toho také pramení hlavní cíl předkládané diplomové práce. Tím je deskripce problematiky participace obyvatel na veřejném životě obce Vysoký Újezd a následných politických důsledků. Práce je orientována na otázku možnosti občanů aktivně se podílet na změně územního plánu, ale také na další aktivity občanů úzce navazující na rozhodnutí o změně územního plánu a na jiné možnosti, jak změnit kvalitu veřejného života obce. Dílčím cílem, který z hlavního pramení, je popsat faktory a bariéry, které ovlivňují a limitují možnosti veřejné účasti.

Práce je pojata jako případová studie obce Vysoký Újezd. Technikami sběru dat, použitými k naplnění cíle práce, je studium dokumentů, a to především korespondence a zápisy ze zasedání zastupitelstva - týkající se zainteresovaných stran změny územního plánu obce, tedy občanského sdružení Školní sad, jednotlivých aktivně se zapojujících občanů obce, zastupitelstva obce, investora a příslušných orgánů státní správy a dále pak nestrukturované rozhovory s přímými účastníky vzniklého problému se změnou územního plánu – obyvateli obce a politickými reprezentanty obce.

3. Politický život obce

Komunální politika vyplývá z prostředí místní samosprávy, a ta je formována v prostředí státu. S konstrukcí státu je propojena veřejná moc, která souvisí s rozhodováním o právech a povinnostech subjektů. Státní politická moc je členěna na orgány zákonodárné, výkonné, soudní a další subjekty. Veřejná správa je moc vykonávaná mimo moc zákonodárnou a soudní, a to v podobě státní správy, samosprávy a jiných veřejnoprávních korporací. Samospráva se podílí na té části veřejné moci, která zbývá mimo moc státní.

Základní prvky samosprávy:

- *území nebo činnost, vůči kterým působí,*
- *osoby podřazené samosprávě,*
- *existence samosprávy jako právnické osoby veřejného práva se soustavou samosprávných orgánů,*
- *vlastní hospodaření a rozpočet.*

Pojmem územní samospráva se rozumí oprávnění obce obstarávat konkrétní pravomocně vymezený okruh záležitostí samostatně a z části nezávisle na státu, i když je jeho součástí. Podle poměru mezi úřady územní státní správy a úřady územní samosprávy můžeme vymezit tyto typy obecních zřízení:

- *plná samospráva – veškerá veřejná správa v obci je vykonávaná samosprávně, podléhá kontrole parlamentu (spíše v anglosaských zemích),*
- *oddělená státní správa a samospráva – existence samosprávného orgánu a státního orgánu (poprvé uplatněno ve Francii),*
- *smíšená veřejná správa – na orgány územní samosprávy jsou přenesené některé funkce státní správy, která využívá infrastrukturu místní samosprávy. Tento typ je také uplatňován v České republice, obce mají přenesenou a přirozenou působnost.*

Specifická podoba místní samosprávy a posléze i komunální politiky vyplývá nejen z institucionálního nastavení, ale i ze sídelní struktury jednotlivých států.

Tabulka č. 1: Počet obcí v českých zemích v letech 1921 až 2001

Rok	Počet	
	Obyvatelstvo	Obce
1921	10 009 587	11 417
1930	10 674 386	11 768
1947	8 762 361	11 695
1950	8 896 133	11 459
1961	9 571 531	8 726
1970	9 807 697	7 511
1980	10 291 927	4 778
1989	10 362 257	4 120
1991	10 302 215	5 768
2001	10 230 060	6 258

(Balík, 2008a, 21)

Z výše uvedené tabulky vyplývá klesající tendence počtu obcí, která je také podpořena stávajícím zákonem o obcích č. 128/2000 Sb. (§ 21). Tento zákon ustanovuje možný vznik nové obce pouze s počtem obyvatel vyšším než jeden tisíc.

Ve velikostní struktuře českých obcí převažují malé obce do 499 obyvatel. V obcích s počtem pod tisíc obyvatel žije 17,1 % obyvatel, tvoří však 78,4 % počtu všech obcí.

Česká republika je zemí s vysokým počtem obcí a s nízkým průměrným počtem obyvatel na obec. Pro ČR je tedy příznačné husté a značně roztržité osídlení s velkým množstvím malých venkovských obcí, které mají vlastní samosprávu

Obec je veřejnoprávní korporace a navenek může jednat pouze prostřednictvím svých orgánů, tedy prostřednictvím jednotlivých fyzických osob působících v těchto orgánech. Nejdůležitějším z orgánů obecní samosprávy v České republice je zastupitelstvo obce. Zastupitel získává mandát okamžikem zvolení a musí složit slib na prvním zasedání zastupitelstva. Není vázán žádnými příkazy, pokyny, ani není vázán subjektu, za který kandidoval. Hlasuje na základě svého svědomí a vědomí. Jediným omezujícím faktorem může být opětovná kandidatura zastupitele, voliči rozhodují i na základě dřívějšího hlasování tohoto jednotlivce svými preferenčními hlasy.

Zastupitel má tři základní práva:

- právo iniciativy – *předkládání návrhů zastupitelstvu, radě a komisím, nelze omezit ani jednacím řádem.*,
- právo interpelace – *může vznášet dotazy, připomínky a podněty na radu, předsedy výborů, na statutární orgány právnických osob (jejichž zakladatelem je obec). Písemnou odpověď na jednotlivé interpelace musí obdržet do 30 dnů.*
- právo informace – *právo požadovat od zaměstnanců obce a právnických osob, které obec založila nebo zřídila informace ve věcech, které souvisejí s výkonem jeho funkce, nejpozději do 30 dnů.*

Zastupitel je povinen účastnit se místního zasedání zastupitelstva a dalších orgánů (Obecní rada, Starosta, Obecní úřad, komise a výbory), jichž je členem. Má povinnost (není však žádným způsobem vymahatelná) plnit úkoly zadané zastupitelstvem a dalšími orgány obce, hájit zájmy občanů a reprezentativně vystupovat.

Zastupitelstvo se může usnášet pouze za přítomnosti nadpoloviční většiny a k přijetí jakéhokoliv usnesení je potřeba získat nadpoloviční většinu všech členů. Zasedání zastupitelstva je vždy veřejné, jakákoliv neveřejná zasedání nemohou přijmout platné usnesení.

Nejviditelnějším orgánem obce je starosta. Není statutárním orgánem, proto určité úkony může učinit až po schválení zastupitelstvem, pokud tak neučiní, jsou tyto úkony neplatné a je zde nebezpečí trestněprávní i občanskoprávní odpovědnosti. Starosta je volen zastupiteli, ti zase volíči.

Volební systém nemůže ustanovit zastupitelské těleso tak, aby věrně odráželo zájmy celé společnosti, pokud by ovšem nemělo stejný počet členů jako samotná společnost. Nelze se tedy vyhnout určitému zkreslení zastoupeného poměru, kde se vyvažuje akceschopnost zastupitelského sboru a reprezentativnost tohoto sboru vzhledem ke skladbě zájmů společnosti.

Komunální volby se konají tajným hlasováním na základě všeobecného, rovného a přímého volebního práva, dle zásad poměrného zastoupení na čtyřleté funkční období.

Kandidují-li registrované politické strany, hnutí či jejich koalice, nemusí již dále splňovat další podmínku, jak je tomu uvedeno u nezávislých kandidátů.

V případě nezávislých kandidátů je potřeba získat dostatečný počet podpisů oprávněných voličů (dle počtu obyvatel), stejně jako forma SNK (sdružení nezávislých kandidátů). Například pro obce s počtem 501 - 3000 obyvatel je nutná hranice pro nezávislé kandidáty 4%, pro SNK 7%. Právě v menších obcích s počtem do devíti členů zastupitelstva převažují nezávislí kandidáti a SNK, nad registrovanými politickými stranami.

V každé obci dostává volič jediný volební lístek, který je samostatný pro každé volené zastupitelstvo. Tento lístek obsahuje všechny kandidující strany a v rámci každé z nich seznam kandidátů této volební strany.

Volič svou volbu může provést těmito způsoby:

- *označení jedné volební strany,*
- *označení jednotlivých kandidátů napříč stranami,*
- *může zkombinovat předchozí dva způsoby, přednost má vždy označení jednotlivého kandidáta*

Uzavírací klauzule je zákonem stanovená hranice, kterou musí politický subjekt překonat, aby byl zařazen do procesu rozdělování mandátů. V České republice její výše činí 5% z celkového počtu hlasů ve volbách poděleným voleným počtem členů zastupitelstva a vynásobeným počtem kandidátů strany (za určitých podmínek se může snížit). Pokud je pro volby do příslušného zastupitelstva podána jedna kandidátní listina, ke klauzuli se nepřihlíží.

Předčasné volby nastávají, pokud zastupitelský sbor z nejrůznějších důvodů nevydrží až do konce svého funkčního období. V současnosti rozlišujeme tyto typy voleb mimo řádný termín:

- *dodatečné volby – pokud se z nějakého důvodu volby nekonaly (nedostatek kandidátů),*
- *opakované volby – pokud soud prohlásí již vykonané volby za neplatné,*
- *nové volby – pokud se počet členů zastupitelstva sníží pod zákonem stanovenou hranici, dojde ke vzniku nové obce, dojde-li k rozpuštění zastupitelstva aj.*

Funkce člena zastupitelstva je neslučitelná s výkonem jiných funkcí, jako je například funkce soudce, státního zástupce, předsedy Úřadu pro ochranu osobních údajů, zaměstnanec obce zařazený do příslušného obecního úřadu aj.

Neslučitelnost funkcí nebrání v kandidatuře, ujmoutí se mandátu po zvolení, avšak do tří dnů od ustavujícího zasedání musí daný člen zastupitelstva odstoupit z neslučitelné funkce. Mandát člena zastupitelstva vzniká zvolením, tedy ukončením hlasování. Zánik mandátu je možný těmito způsoby:

- *odmítnutím slibu člena zastupitelstva obce, nebo jeho složení s výhradou,*
- *rezignací,*
- *úmrtím člena zastupitelstva obce,*
- *prvním dnem voleb do zastupitelstva obce,*
- *dnem sloučení obcí nebo připojení obce k jiné obci (Balík, 2009, 11n.).*

3.1 Charakteristika komunálního politického života

Podoba komunálního politického života je především závislá na velikosti obce. Ve větších městech je podobnost komunálního politického systému a úloha politických stran obdobná jako na národní úrovni. Většina rozdělovaných mandátů v zastupitelstvu připadá stranám zastoupeným v poslanecké sněmovně. Toto spektrum menšinově doplňují neparlamentní a regionální politické subjekty.

Odlišným způsobem je utvářen politický život v menších městech a venkovských obcích, kde parlamentní strany mají menší vliv, a výrazněji se zde uplatňují sdružení nezávislých kandidátů, případně další lokální subjekty. V obcích do 2000 obyvatel zpravidla najdeme neúplné politické spektrum v porovnání s parlamentní politickou scénou a v obcích do 1000 obyvatel často nepůsobí žádné politické strany.

Pro srovnání je zde uvedeno rozdělení mandátů v komunálních volbách 2010 v městě Beroun a obci Vysoký Újezd s počtem obyvatel 578, dle tematického zaměření diplomové práce (Čmejrek a kol., 2009, 14-25).

Tabulka č. 2: Počet mandátů dle politické příslušnosti – město Beroun

Kandidátní listina		Hlasy		Počet kandidátů	Přepočtený základ dle počtu kandidátů	Přepočtené % platných hlasů	Počet mandátů
Číslo	Název	abs.	v %				
1	Nezávislí Berouňáci	23384	21,15	21	110581	21,14	5
2	ODS	32423	29,32	21	110581	29,32	6
3	Volte Pr.Blok www.cibulka.net	213	0,19	1	5265,76	4,04	0
4	ČSSD	23511	21,26	21	110581	21,26	5
5	TOP 09	13527	12,23	21	110581	12,23	2
6	Berounští Nestraníci.cz	5619	5,08	17	89517,95	6,27	1
7	KSČM	11904	10,76	21	110581	10,76	2

(ČSÚ)

Tabulka č. 3: Počet mandátů dle politické příslušnosti – obec Vysoký Újezd

Kandidátní listina		Hlasy		Počet kandidátů	Přepočtený základ dle počtu kandidátů	Přepočtené % platných hlasů	Počet mandátů
Číslo	Název	abs.	v %				
1	Sdruž.nez.kand.	639	24,31	9	2629	24,3	2
2	ČSNS2005	531	20,2	9	2629	20,19	2
3	SPOLECNEPR ONASEOBCE	106 7	40,59	9	2629	40,58	4
4	ODS	392	14,91	7	2044,77	19,17	1

(www.volby.cz/)

Z výše uvedených tabulek vyplývá, že v městě Beroun získaly politické strany celkem 15 mandátů z celkového počtu 21, tedy většinu mandátů. V obci Vysoký Újezd získaly politické strany celkem 3 mandáty, z toho 1 mandát pro stranu ODS získal nezávislý

kandidát vystupující pod hlavičkou strany ODS, politické strany zde nezískaly ani třetinu mandátů.

Komunální politický život je také ovlivněn faktem, že v menších obcích se jednotliví občané osobně znají, existují zde široké rodinné vztahy, ví, jakou práci daný kandidát vykonává, jak je bezúhonný, jaká je jeho odbornost, jak vystupuje na veřejnosti, jak pracoval v předešlém období ve funkci zastupitele atd. Výše uvedené i neuvedené faktory shrnuje následující výčet.

Faktory ovlivňující komunální politický život v menších obcích:

- *oblíbenost kandidáta,*
- *míra socializace v obci,*
- *členství v zájmových skupinách,*
- *profesní zdatnost,*
- *složení ostatních kandidátů,*
- *předvolební kampaň,*
- *zastupitelská zkušenost (Balík, 2009, 169n.).*

Obec je mnohdy rozdělena dle rodinných klanů, v návaznosti na minulé generace. Dnes je již „klanová“ příslušnost značně rozmělněna. Každé sporné téma vyvolá vznik konfliktní linie a při jejím dlouhodobém přetrvávání dojde k rozčlenění společnosti na různé skupiny, jež jsou v politice reprezentovány různými kandidátními listinami.

Složení zastupitelstva v komunálním prostoru může mít různý mechanismus, který se více či méně odklání od předpokladu volebního systému. V některých obcích je před volbami učiněna tzv. primárka, kdy každý občan má právo navrhnout tolik zastupitelů, kolik je mandátů. Všechny hlasy se sečtou a kandidáti s nejvíce hlasy sestaví kandidátní listinu, která jde do voleb. V jiných případech je počet kandidátů do zastupitelstva stejný jako počet mandátů, jedná se tedy o nesoutěživý model.

Do soutěživého modelu můžeme zařadit i jedinou kandidátní listinu, která obsahuje více kandidátů do obecního zastupitelstva, než je počet mandátů. Multiparitní politické systémy

jsou mnohem častější ve větších venkovských obcích a městech, než výše uvedené příklady (Čmejrek a kol., 2009, 14-25).

Procentické vyjádření výsledků voleb do zastupitelstev obcí 2010:

- *Sdružení nezávislých kandidátů, nezávislí kandidáti 69,15 %*,
- *Občanská demokratická strana 7,4 %*,
- *Česká strana sociálně demokratická 6,83 %*,
- *Křesťanská a demokratická unie - Československá strana lidová 6,11 %*,
- *Komunistická strana Čech a Moravy 5,07 %*,
- *TOP 09 1,96 %*,
- *SNK Evropští demokraté 0,9 % (www.ct24.cz/)*.

Z procentického vyjádření výsledků voleb do zastupitelstev obcí vyplývá vysoký podíl nezávislých kandidátů, kteří jsou spíše voleni na nižší úrovni komunálního aparátu. Volení nezávislých kandidátů je tedy dáno specifickostí samotných voleb do obecních zastupitelstev, jak již bylo zmíněno výše v textu.

Zákon explicitně stanovil termín konání dvoudenních voleb na pátek a sobotu, pokud se komunální volby nekonají současně s volbami do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR, Senátu Parlamentu ČR, či krajských zastupitelstev, může předseda okrskové volební komise, za předpokladu, že odvolili všichni voliči zapsaní do výpisu ze seznamu voličů, volby ukončit. Sčítání hlasů může začít až v sobotu ve 14:00.

Ve dnech voleb je zakázaná volební agitace a propagace v objektu, kde je umístěná volební místnost, a v jeho bezprostředním okolí (Balík, 2009, 83n.).

Český statistický úřad zpracovává a poskytuje výsledky voleb do zastupitelstev obcí, a ještě ten týž den po ukončení voleb zveřejňuje předběžné výsledky na svých internetových stránkách.

Volby představují příležitost pro občana vyjádřit svojí politickou vůli. S kvalitou participace voličů také souvisí určitá povědomost o účincích hlasování. Srozumitelnost fungování volebního systému by tedy měly být stěžejním kamenem demokratických voleb (Čmejrek a kol., 2004).

Regulérnost všech voleb může být přezkoumána soudně. Soudní moc vykonávají v ČR soudy (Ministerstvo vnitra České republiky, 2004, 13n.).

3.2 Obec

Obec je základním územním samosprávným společenstvím občanů, jejich počet se v ČR pohybuje kolem 6365. Obce do 2 000 obyvatel představují více než 90 % obcí (<http://www.businessinfo.cz/>).

Území obce může být tvořeno jedním či více katastrálními územími. Obce se od sebe liší rozsahem výkonu státní správy v přenesené působnosti, dále mají svůj majetek, s kterým hospodaří. Obec má statut právnické osoby. Kompetence obce je základem územní samosprávy. Tvoří ji společenstva občanů na území vymezeném hranicemi obce. Stará se o svůj majetek, řeší své záležitosti, vystupuje svým jménem a nese za to odpovědnost.

Samosprávné orgány obce tvoří zastupitelstvo, které volí ze svých členů starostu obce. Starosta obec zastupuje navenek a je odpovědný zastupitelstvu a místostarostovi. Zastupitelstvo je kolegiální orgán a zřizuje výbory.

Vzhledem k počtu obyvatel se stanovuje i počet zastupitelů, například v obci Vysoký Újezd s 578 obyvateli je počet členů zastupitelstva devět. Funkce zastupitele je neslučitelná s jinými veřejnými funkcemi a pozicemi. Obecní úřad tvoří starosta, místostarosta a zaměstnanci obecního úřadu. Obecní úřad vykonává jednak přenesenou působnost ve stanoveném rozsahu a dále úkoly v působnosti samosprávné, které mu uložilo zastupitelstvo. Každá obec zřizuje povinně finanční, kontrolní výbor a za určitých podmínek výbor národnostních menšin. Dále je v kompetenci obcí vytvořit další výbory jako iniciační a kontrolní orgány obce (Ministerstvo vnitra České republiky, 2004, 13n.).

Do samostatné působnosti obce ze zákona patří například:

- *hospodaření obce,*
- *spravování záležitostí obce, které jsou v jejím zájmu a v zájmu jejích občanů, není li kompetence přenesena dle zákona na jiné správní úřady,*
- *rozpočet a závěrečný účet obce,*
- *vydávání obecně závazných vyhlášek obce,*
- *místní referendum,*
- *program rozvoje územního obvodu obce,*
- *zřizování dobrovolných hasičů a požární ochrana v obci,*
- *schvalovat územní plán obce a regulační plán (Ministerstvo vnitra České republiky, 2004, 13n.).*

Obec zajišťuje sběr a odvoz odpadu, pečuje o dětská hřiště, udržuje místní komunikace a zajišťuje osobní sociální služby (péče o starší občany a děti), veřejnou dopravu, veřejné školství, v rozsahu svých možností. Pro některé služby obec najímá soukromé společnosti a fyzické osoby na základě veřejných zakázek.

Jednotlivé funkce obce můžeme rozdělit na sedm oblastí. První oblastí je funkce politická, pod kterou spadá vyhlášení místního referenda, volba a ustavování orgánů obce, vytváření vztahů s dalšími obcemi, pojmenování ulic, přidělování čísla popisného. Druhou oblastí je funkce ekonomická, která souvisí s hospodařením obce, tedy se schválením obecního rozpočtu obce, dále s poskytováním a přijímáním darů.

Sociální oblast se vztahuje k vzdělávání, zdravotnické péči, sportu a kultuře.

Ekologická oblast je čtvrtou funkcí obce, která zahrnuje zajištění čistoty obce, svoz a likvidace odpadů, odvádění a čištění odpadních vod.

Funkce bezpečnostní znamená pravomoc obce zřídit obecní policii.

Šestou oblastí funkce obce je funkce infrastrukturní, pod kterou spadá správa a údržba komunikací (silnice, chodníky a cyklostezky), vodovodů, kanalizace apod.

Prognostická funkce obce zahrnuje především schvalování programu rozvoje obce, územní plánování, regulační plán obce, přijímání koncepčních dokumentů ve výše uvedených oblastech.

Pro plnění zmíněných funkcí má obec vymezené nástroje: usnesení zastupitelstva či rady, uzavírání smluv, vydávání obecně závazných vyhlášek v samostatné působnosti obce a ukládání sankcí.

3.3 Občan obce

Podle zákona 128/2000 Sb. paragraf § 16, je občanem obce fyzická osoba, která je státním občanem České republiky a je v obci hlášena k trvalému pobytu. Veškerá práva občana obce s výjimkou práva volit či být volen do zastupitelstva obce a hlasovat v místním referendu má i fyzická osoba starší 18 let, která není v obci hlášena k trvalému pobytu, ale vlastní na území obce nemovitost.

Občan obce, který dosáhl věku 18 let, má právo volit a být volen do zastupitelstva obce za podmínek stanovených zvláštním zákonem (Zákon č. 152/1994 Sb., o volbách do zastupitelstev v obcích a o změně a doplnění některých dalších zákonů, ve znění zákona č. 247/1995 Sb.), hlasovat v místním referendu za podmínek stanovených zvláštním zákonem (Zákon č. 298/1992 Sb., o místním referendu, ve znění zákona č. 152/1994 Sb.), vyjadřovat na zasedání zastupitelstva obce v souladu s jednacím řádem svá stanoviska k projednávaným věcem, vyjadřovat se k návrhu rozpočtu obce a k závěrečnému účtu obce za uplynulý kalendářní rok, a to buď písemně ve stanovené lhůtě, nebo ústně na zasedání zastupitelstva obce, nahlížet do rozpočtu obce a do závěrečného účtu obce za uplynulý kalendářní rok, do usnesení a zápisů z jednání zastupitelstva obce, do usnesení rady obce, výborů zastupitelstva obce a komisí rady obce a pořizovat si z nich výpisy, požadovat projednání určité záležitosti v oblasti samostatné působnosti radou obce nebo zastupitelstvem obce; je-li žádost podepsána nejméně 0,5 % občanů obce, musí být projednána na jejich zasedání nejpozději do 60 dnů, jde-li o působnost zastupitelstva obce, nejpozději do 90 dnů, podávat orgánům obce návrhy, připomínky a podněty; orgány obce je vyřizují bezodkladně, nejdéle však do 60 dnů, jde-li o působnost zastupitelstva obce, nejpozději do 90 dnů (www.sbirkazakonu.info/).

4. Participační projevy obyvatel na politickém životě obce

Místa, kde lidé žijí, představují prostorový a sociální základ života, vytváří se zde prostor k uskutečňování ekonomických, sociálních i kulturních procesů, které ovlivňují naše chování, politické postoje a tempo života. Rozvojové aktivity v komunitách jsou spojovány s aktivní účastí občanů ve věcech veřejných, což může být odrazem rozvíjející se občanské společnosti. Komunitu můžeme nejčastěji chápat jako obec v nejširším pojetí, která je postavena na společných hodnotách, společných zájmech, ale také na společné problematice vztahující se k danému území (Trhlínová a kol., 2004, 43n.).

Zapojení veřejnosti na udržitelnost rozvoje měst a obcí je nutným procesem, který ještě nemá takový prostor, jaký by si zasloužil. Veřejnost je stále brána jako laik, který danému problému nerozumí. Problém je i na straně veřejnosti samotné, která neumí komunikovat s nejrůznějšími orgány státu, tedy i obce, proto ve většině případů volí lhostejnost. Běžně se můžeme setkat s opomíjením občanů v přípravných fázích projektu, kdy je občanům ponecháno až připomínkování vyhotoveného projektu (humanita.fsv.cvut.cz/).

4.1 Co je možné vnímat pod pojmem participace

Je možné vycházet z principu participace, který je vymezen a tvořen společností lidí, ve které se střetávají různé společenské cíle, zájmy, schopnosti jednotlivců, jejich vytrvalost, předpoklady a možnosti k podílení se na různých činnostech. Jsou zde důležité i další faktory jako je vzdělání, úroveň podávaných informací od kompetentních orgánů a jiné (Krebs a kol., 1997, 47n.).

Pojmem participace je tedy možné chápat jako aktivní zapojování veřejnosti do veřejného dění. Participační projevy mohou mít různou podobu a uplatňovat se v nejrůznějších oblastech lidského společenství.

Důsledkem jejich realizace může být přijetí společensky významných rozhodnutí. Občanské aktivity jsou realizovány v nejrůznějších společenských oblastech a je vhodné je podporovat a utvářet pro ně prostor. Aktivní občanská společnost je nepostradatelná pro fungující demokracii.

Její existence je spjata se svobodou slova a obecně s principy demokracie. Občanská společnost je sumou občanské angažovanosti, do které patří organizace petic, demonstrací, diskusních shromáždění, diskusních fór, které občané organizují a kterých se účastní, ale která je také zároveň vymezena právem a civilizovaností. Občanská angažovanost probíhá ve veřejném prostoru, kde si lidé vyměňují názory na aktuální problémy, které se jich bezprostředně týkají (Nekvapil a kol., 2003). Participaci můžeme vnímat také jako uvědomování si svých práv a zároveň zodpovědnosti vůči sobě i jiným (Krebs a kol., 1997, 47n.).

Aktivní participace je z hlediska obsahu vykládaná různě, zatím co republikáni a radikální demokraté ji chápou jako přímé zapojení občanů do politického rozhodování na všech úrovních, zastánci ekonomické teorie zastupitelské demokracie ji omezují pouze na účast občanů ve volbách (Skovajsa, 2010, 62).

4.2 Podmínky pro uplatnění participačních aktivit

4.2.1 Občanská společnost

„Občanská společnost utváří prostor svobodného občanského jednání a sdružování mezi rodinou, trhem a státem. Umožňuje občanům realizovat svá základní občanská a politická práva, svobodně usilovat o cíle podle vlastní volby, hájit své zájmy a kontrolovat výkon politické moci, i naplňovat veřejně prospěšné účely (Skovajsa, 2010).“

Jednoznačné vymezení občanské společnosti je velmi složité a co autor a doba, to jiný rozsah pohledu na její pojetí. Dle Karla B. Müllera můžeme rozlišovat tři skupiny pojetí občanské společnosti. První skupinou jsou generalisté, kteří do občanské společnosti řadí celou společnost včetně politického systému. Druhou skupinou jsou maximalisté, kteří

z občanské společnosti vyjímají rodinu a stát oproti generalistům. Poslední skupinou jsou minimalisté, kteří z občanské společnosti vyjímají rodinu, stát i trh. Toto poslední pojetí převládlo v ČR a dalších postkomunistických zemích. Oddělení občanské společnosti od rodiny, státu či trhu je pouze konceptuální, neboť se tyto prostory vzájemně prolínají a koexistují (Skovajsa 2010, 62).

Společnost jako takovou můžeme konceptuálně rozdělit na občanskou a politickou a předpokládáme, že občanská společnost končí tam, kde začíná politika, tedy organizovaný boj o moc (www.pehe.cz/). Občanská společnost by tedy měla být oddělena od státní moci, politické společnosti a neměla by být založena na pokrevních vztazích (Nekvapil a kol., 2003).

V České republice se občanská společnost po roce 1989 rozvinula především díky zakládání nejrůznějších asociací a sdružení prosazující určité zájmy a témata. Dobře se také rozvíjel občanský sektor v oblasti občanské solidarity s těmi, kteří trpí nejrůznějšími handicapami. Početné jsou i skupiny zaměřené na ochranu a prosazování specifických zájmů, což představují například ekologické skupiny. Občanská společnost aktivně zasahující do politického sektoru však u nás ještě není plně a sebevědomě rozvinuta (www.pehe.cz/).

Jedním z důvodů proč v České republice je ve vztahu k politické sféře občanská společnost poměrně pasivní a slabá, je zkušenost z normalizačních let, kdy byly jakékoliv projevy nezávislosti potlačovány.

Politická sféra by mohla napomoci většímu rozvoji občanské participace na věcech veřejných mezi všemi věkovými skupinami (například schválením možnosti všelidového hlasování o některých otázkách). Důsledná decentralizace je další formou, která přispěje k zapojení občanů do participace ve věcech veřejných (www.pehe.cz/).

Mezi aktéry, kteří jsou součástí občanské společnosti na komunální úrovni, můžeme řadit:

- *původní obyvatelstvo obce,*
- *noví obyvatelé,*
- *lokální občanská sdružení, která posilují pozici jednotlivých občanů při vyjednávání s obcí a s investorem, mohou působit jako aktivátor při nízké participaci místních obyvatel,*
- *neziskové organizace na národní úrovni,*

- *odborná veřejnost,*
- *média* (Nekvapil a kol., 2003).

4.2.2 Komunikace jako nezbytná část participačního cyklu

Komunikace s veřejností a následná zpětná vazba je podstatným klíčovým faktorem participace, který vychází ze zákona o svobodném přístupu k informacím. Informační funkce orgánů podstatně ovlivňuje transparentnost rozhodovacích procesů. Největším problémem v komunikaci s veřejnými institucemi, orgány je všeobecně pocit občanů, že jejich hlas, připomínka nebude brána s velkou váhou, tedy ve výsledném rozhodnutí se nijak neprojeví. Cílem veřejnosprávních orgánů v demokratické zemi by tedy měla být snaha tento pocit občanů odstranit (Mansfeldová, Kroupa, 2005).

Iniciativní lidé, zájmové skupiny i odborníci se snaží nacházet stále nové způsoby, jak lépe komunikovat s lidmi, získat si jejich důvěru i názor a na základě těchto vazeb přimět občany k větší participaci ve věcech veřejných. Názor veřejnosti by tedy měl být oceňován, hlavně v oblasti rozpoznávání potřeb či nesouhlasu obyvatel (www.humanita.fsv.cvut.cz/).

Mezi aktivity občanů, které nemusí mít trvalou institucionální formu, patří i individuální snahy o kontrolu politické moci, od psaní dopisů jednotlivým politikům až po vyjadřování vlastních názorů na nejrůznějších fórech nebo v médiích. Velmi důležitou novou formou občanské participace ve věcech veřejných je stále větší nárůst komunikace prostřednictvím moderních technologií. Ty umožnily rozvoj nového prostoru pro sdílení poznatků a vyvíjení nátlaku na politickou sféru.

Pět základních forem občanské společnosti, s různou komunikační kulturou:

- *odbory a podnikatelské svazy;*
- *profesní svazy;*
- *jednorázové zájmové skupiny;*
- *skupiny prosazující veřejné zájmy;*
- *lobbistická uskupení* (www.pehe.cz/).

4.2.3 Otevřenost rozhodování

Oblast otevřeného rozhodování představuje možnost veřejnosti v přítomném čase seznámit se s podrobnostmi rozhodování (rozhodovacího procesu). Oblast se skládá z avizování, jednání před publikem a záznamů rozhodovacího procesu (www.otevrete.cz).

Důležitost zde můžeme přiřadit převážně včasnému předběžnému informování veřejnosti o tom, že určitá záležitost bude rozhodována, včetně možnosti kam a jak adresovat případné návrhy a připomínky a stanovit odpovědné osoby za komunikaci s veřejností v dané záležitosti. Pokud to legislativní rámec umožňuje, je zásadní také přítomnost publika při jednání některých orgánů (komora či výbor parlamentu, soud, zastupitelstvo obce či kraje ad.).

V poslední fázi by měl být veden záznam o hlasování, o diskusi a předkládaných argumentech, zejména o předložených podkladech, návrzích, analýzách, které sloužily jako základ k rozhodnutí v kolektivních orgánech a v neposlední řadě přehled a obsah dokumentů, sloužících jako podklad pro učiněné rozhodnutí (www.otevrete.cz).

5. Formy participace

Participační projevy můžeme chápat jako politické aktivity, aktivity v podobě darování věcných či peněžních prostředků na veřejně prospěšné účely, členství v organizacích občanské společnosti (občanská sdružení), dobrovolné práce a komunitní aktivity.

Participační občanské projevy lze členit dle mnoha rozličných pohledů. Jedním, který se nabízí z hlediska obsahového, je členění na participaci přímou a nepřímou.

5.1 Přímá participace

5.1.1 Místní referendum

Pomocí referenda se mohou občané vyjádřit k důležitým změnám v obci či městské části, kde je nezbytné, aby se shodla většina obyvatel. Je to nástroj k vyjádření názorů i mimo volební období. Je to jedna z možností jak zviditelnit či medializovat daný problém, kdy zvolení zástupci prosazují určitý záměr přesto, že s ním většina obce nesouhlasí a není jisté, že realizace záměru zastupitelů bude ve prospěch obce. Pokud se jedná o záměr či akci, která spadá do samostatné působnosti obce, mohou občané sami rozhodnout v místním referendu. Pokud místní referendum proběhne podle všech pravidel, jsou jeho výsledky pro obec závazné a právně vynutitelné.

Místní referendum je zatím jediný v České republice obecně uzákoněný nástroj přímé demokracie. Lze jej uspořádat pouze na území jedné obce. Zákon o obecním referendu, který by umožnil např. i krajské či celostátní referendum zatím nebyl nikdy schválen. Místní referendum se řídí především zákonem o místním referendu č. 22/2004 Sb.

Občané mohou podle zákona o místním referendu rozhodovat pouze o konkrétně položených otázkách, na které lze odpovědět "ano" nebo "ne", výhodné je tyto otázky konzultovat s právníkem. Referendum nelze uplatnit ve věcech, které se týkají přenesené působnosti obce.

Návrh na vyhlášení referenda může podat přípravný výbor složený nejméně ze tří občanů obce, kteří jsou jinak oprávněni k hlasování v komunálních volbách, nebo sama obec.

Návrh přípravného výboru musí obsahovat:

- *území, na němž se konání místního referenda navrhuje,*
- *znění otázek (musí na ně být možno odpovědět "ano" nebo "ne,*
- *odůvodnění návrhu,*
- *odhad nákladů na provedení místního referenda a realizaci rozhodnutí přijatého v místním referendu a způsob jejich úhrady z rozpočtu obce příp. statutárního města,*
- *označení zmocněnce z členů přípravného výboru,*
- *jména, data narození, trvalé bydliště a podpisy členů přípravného výboru.*

Návrh musí svým podpisem na očíslované podpisové listiny podpořit určitý počet oprávněných občanů, počet se odvíjí dle velikosti obce, např. v obcích do 3 000 obyvatel je potřeba alespoň 30 % oprávněných osob. Návrh spolu s přílohou předkládá přípravný výbor obecnímu úřadu, ten má na posouzení 15 dnů od podání.

Referendum vyhlašuje ve všech případech zastupitelstvo svým usnesením a referendum probíhá nejpozději do 90 dnů po dni jeho vyhlášení (www.obcan.ecn.cz/).

5.1.2 Územní plánování a územní plán

Podle zákona č.183/2006 (Zákon o územním plánování a stavebním řádu) musí všechny stavby a závažné změny v území odpovídat platnému územnímu plánu.

Územní plánování je klíčovým nástrojem pro stavební rozvoj a změny v krajině. Projekty, které jsou už zaneseny v územním plánu, se jen velmi těžko odstraňují. Pořizovatelem územně plánovacích dokumentů je mimo jiné příslušný obecní úřad. Zastupitelstvo obce rozhoduje v samostatné působnosti o pořízení územního plánu a vydává tento územní plán i územní opatření.

V procesu územního plánování mají hlavní slovo mimo jiných orgánů i zastupitelstva obcí. Veřejnost zde může uplatnit své připomínky a návrhy, proto jsou jí v tomto procesu poskytnuta určitá práva na účast.

Cílem územního plánování by mělo být zachování a vyvažování podmínek pro život dle nejrůznějších kritérií. Výsledkem by měl být soulad veřejných a soukromých zájmů na rozvoji území.

Územní plánování by tedy mělo plnit zejména tyto úkoly:

- *zjišťovat a posuzovat stav území, jeho přírodní, kulturní a civilizační hodnotu,*
- *prověřovat a posuzovat potřebu změn v území, veřejný zájem na jejich provedení, jejich přínosy, problémy, rizika,*
- *stanovovat podmínky pro provedení změn v území, zejména pak pro umístění a uspořádání staveb s ohledem na stávající charakter a hodnoty území,*
- *stanovovat pořadí prováděných změn v území (etapizace),*
- *stanovovat podmínky pro obnovu a rozvoj sídelní struktury a pro kvalitní bydlení,*
- *vytvářet podmínky pro ochranu území podle zvláštních právních předpisů před negativními vlivy záměrů na území a navrhopat kompenzační opatření, pokud zvláštní právní předpis nestanoví jinak,*
- *regulovat rozsah ploch pro využívání přírodních zdrojů.*

Územní plán se pořizuje pro celé území obce a je závazný pro zhotovení regulačního plánu zastupitelstvem obce a pro rozhodování v území obce.

Územní plán stanoví a vymezí:

- *základní koncepci rozvoje území obce,*
- *plošného a prostorového uspořádání území, krajiny,*
- *koncepci veřejné infrastruktury,*
- *zastavěné území a plochy stanoví podmínky pro využití těchto ploch a koridorů.*

O pořizení územního plánu rozhoduje zastupitelstvo obce:

- *z vlastní iniciativy,*
- *na návrh orgánu veřejné správy,*
- *na návrh občana obce,*
- *na návrh fyzické nebo právnické osoby, která má vlastnická nebo jiná práva k pozemku, stavbě na území obce.*

K schválení územního plánu obce následují 3 fáze: zadání, koncept a návrh.

Poživatel předkládá zastupitelstvu obce návrh na vydání územního plánu s jeho odůvodněním. Zastupitelstvo není povinno předložený návrh územního plánu přijmout.

V případě, že zastupitelstvo obce nesouhlasí s předloženým návrhem územního plánu nebo s výsledky jeho projednání, vrátí předložený návrh pořizovateli se svými pokyny k úpravě a novému projednání nebo jej zamítne.

Participace občanů na územním plánu je velice důležitá, základem jsou informace a následná zpětná vazba. Důležité je zjistit, zda obec a kraj mají zpracovaný územní plán a seznámit se s ním. Každý obecní úřad má svou úřední desku, kde by měly být změny týkající se územního plánu vyvěšeny, a každý občan se může zúčastnit veřejných jednání. Může se tedy aktivně zapojit do projednávaných změn a zaslat písemné připomínky, které by zastupitelé neměli ignorovat a snažit se respektovat názor svých voličů (www.obcan.ecn.cz/).

5.1.3 Územní řízení

Územně plánovací dokumenty jsou základním kamenem pro situování staveb, ale v zásadě je pro umístění stavby potřeba ještě celá řada dalších rozhodnutí a povolení. Občané a občanská sdružení se mohou některých řízení a procedur účastnit a uplatňovat svá práva. Tyto procedury upravují zvláštní zákony například stavební zákon č. 183/2006 Sb.

V územním řízení se vydává územní rozhodnutí., které vydá příslušný stavební úřad. Účastníkem územního řízení je zjednodušeně žadatel a obec, na jejímž území má být záměr uskutečněn. Stavební úřad musí nařídít veřejné ústní jednání, kterého se může zúčastnit každý a uplatnit tak svou připomínku. Občanská sdružení podávají námítky na základě právního předpisu, s jehož pomocí hájí veřejné zájmy. Obec uplatňuje v územním řízení námítky k ochraně zájmů obce a občanů. Stavební úřad rozhodne o námítkách účastníků řízení a v odůvodnění vyhodnotí připomínky veřejnosti. Územní rozhodnutí lze zrušit i měnit (www.obcan.ecn.cz/).

5.1.4 Občanské sdružení

Občanské sdružení je výsledkem účelového či zájmového spojení lidí. Podle zákona o sdružování občanů mají občané právo svobodně se sdružovat, kdy je pouze nutná registrace, jde o nejčastější právní formu neziskové organizace v ČR.

Občané tak mohou zakládat spolky, hnutí, kluby, odborové organizace a sdružovat se v nich.

Výhodou založení občanského sdružení s lidmi stejného názoru může být váha hlasu skupiny proti jednotlivci, dále je sdružení osvobozeno od určitých správních poplatků a může získat granty na podporu své činnosti.

K založení občanského sdružení je nutné vytvoření přípravného výboru a sepsání stanov, kdy přípravný výbor podává návrh na registraci.

Návrh na registraci musí podle zákona obsahovat:

- *podpisy členů přípravného výboru,*
- *jména, příjmení, data narození a bydliště členů,*
- *stanovení zmocněnce pro jednání jménem výboru,*
- *text stanov ve dvou vyhotoveních.*

Stanovy musí obsahovat:

- *název a sídlo sdružení,*
- *cíl činnosti,*
- *práva a povinnosti členů sdružení,*
- *orgány sdružení, způsob jejich ustavování, určení orgánů a funkcionářů oprávněných jednat jménem sdružení,*
- *ustanovení o organizačních jednotkách, pokud budou zřízeny a pokud budou jednat svým jménem,*
- *zásady hospodaření.*

Návrh registrace se podává písemně na Ministerstvo vnitra ČR a registrace je bezplatná (www.obcan.ecn.cz/).

5.1.5 Petice

Každý občan má právo na sepsání petice, která slouží k řešení určitých problémů, které nesmí být v rozporu s ústavou či zákony, a musí ji předložit kompetentnímu státnímu orgánu. Podávání petic upravuje zákon č. 85/1990 Sb. o právu petičním.

Bohužel většina správních orgánů na petice konkrétním způsobem neodpovídá, i když je to dáno zákonem, úsilí tedy často bývá větší než očekávaný výsledek.

Je tedy výhodnější použít ji jako podpůrný prostředek k dalším aktivitám. Aby petice měla politickou váhu, je nutné nasbírat určitý počet podpisů.

Petice musí být písemná a v ní uveden text petice, jméno, příjmení a bydliště toho, kdo petici sestavil a v neposlední řadě adresát petice a datum.

Každá osoba, která petici podepíše, musí uvést: jméno, příjmení a bydliště.

Datum narození každého podepsaného je ovšem potřeba, pokud se sbírají podpisy občanů pro uspořádání místního referenda, rodné číslo je nutné při sbírání podpisů pro založení politické strany.

Orgán, jemuž je petice adresována, je povinen ji přijmout a do 30 dnů písemně odeslat odpověď na danou petici, měla by zahrnovat stanovisko k petici a způsob vyřízení. Proti odpovědi úřadu se nelze účinně bránit (www.obcan.ecn.cz/).

5.2 Nepřímá participace

5.2.1 Volební účast

Jako nejdůležitější ukazatel participace občanů patří volební účast, která prokazuje zájem občanů o dění v jejich obci. Občané delegují svého zástupce a předávají mu některé své pravomoci, ale stále by zde měla zůstat návaznost na mínění občanů, neboť většina rozhodnutí se úzce dotýká života obce a jejích obyvatel.

Termín volební účast je v některých pramenech považován za synonymum termínu politická participace, jiné prameny uvádí, že volební účast nemá s politickou participací nic společného.

Volební účast můžeme definovat jako průměrnou intenzitu účasti místně příslušných obyvatel ve volbách, která je vyjádřena procentním podílem voličů, kteří si ve volební místnosti vyzvedli úřední obálku pro odevzdání svého hlasu, ve vztahu ke všem občanům zapsaným do místně příslušného seznamu voličů. Výše volební účasti je proměnlivá v čase, prostoru i dle typu voleb.

Tabulka č. 4: Volební účast – volby do zastupitelstev obcí dle krajů 2010 - 1998

Název kraje	Volební účast 2010 v %	Volební účast 2006 v %	Volební účast 2002 v %	Volební účast 1998 v %
Hlavní město Praha	44,43	42,17	35,29	39,17
Středočeský kraj	52,13	49,9	50,54	51,62
Jihočeský kraj	51,43	49,15	49,97	49,78
Plzeňský kraj	49,23	47,89	48,89	49,4
Karlovarský kraj	41,79	39,14	38,92	37,52
Ústecký kraj	42,5	40,57	38,58	38,91
Liberecký kraj	46,96	44,95	44,8	44,93
Královéhradecký kraj	51,62	50,03	50,69	52,27
Pardubický kraj	53,12	50,66	52,34	54,17
Vysočina	55	54,08	54,87	58,19
Jihomoravský kraj	50,92	49,35	48,07	49,78
Olomoucký kraj	48,78	46,47	47	49,12
Zlínský kraj	52,39	49,89	50,43	51,93
Moravskoslezský kraj	42,79	40,19	39,32	38,7
Celkem	48,5	46,38	45,51	46,72

(www.volby.cz/)

Volební účast do zastupitelstev obcí v roce 2010 byla celkově nejvyšší za poslední tři volební období. Na počátku 90. let se volební účast pohybovala okolo 70%.

Možné faktory ovlivňující míru volební účasti:

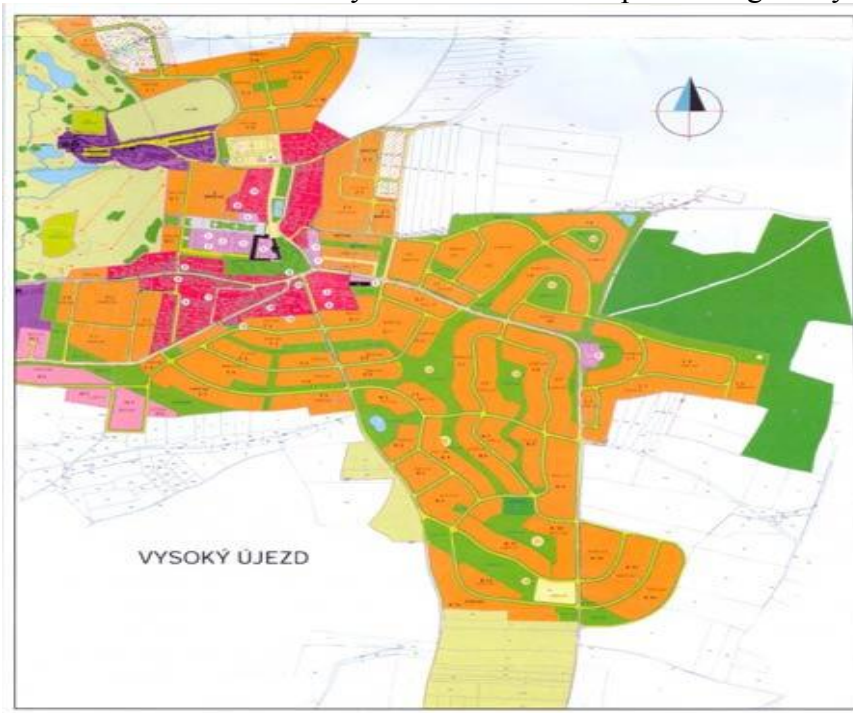
- *právní podmínky – administrativní povinnosti k získání možnosti volit,*
- *typ volebního systému,*
- *politický systém,*
- *typ stranického systému,*
- *četnost voleb,*
- *geografické a klimatické podmínky,*

- *sociálně demografické faktory* (Balík, 2009, 165-185).

6. Občanská participace v obci Vysoký Újezd

Šestá kapitola diplomové práce je věnována popisu problematiky občanské participace při rozhodování o změně územního plánu v obci Vysoký Újezd, prostřednictvím založeného Občanského sdružení Školní sad. Sdružení vzniklo na základě nesouhlasného postoje části obyvatelstva již zmíněné obce proti zásahu do rázu obce italským investorem a postupu místního zastupitelstva. Občanská iniciativa vznikla v roce 2004, jako ochránce práv vlastníků rodinných domů v obci Vysoký Újezd.

Obrázek č. 1: Plánovaná výstavba s centrálním parkem a golfovým hřištěm

Zdroj: webové stránky obce Vysoký Újezd

Na výše uvedeném obrázku je tmavě růžovou barvou vyznačena velikost stávající obce, oranžová barva představuje plánovanou výstavbu nových rodinných domů kolem jádra obce s pruhy zeleně. Na obrázku vlevo nahoře je světle zelenou barvou vyznačené golfové hřiště, které je zde vidět pouze z části. Jižní cíp výstavby pozvolna přechází k pozemkům nedaleké obce Trněný Újezd. Severní část výstavby dosahuje k pozemkům obce Mezouň.

6.1 Charakteristika obce Vysoký Újezd

Vysoký Újezd je obec ve Středočeském kraji cca 12 km od stanice metra B Zličín. Podle územně-správního členění spadá obec do okresu Beroun. V obci o výměře 1158 ha žije 516 obyvatel (dle sčítání lidu z roku 2001). První písemná zmínka o obci Vysoký Újezd se datuje k roku 1324. Územní náležitost obce Vysoký Újezd byla v roce 1850 v okrese Beroun, v letech 1900-1930 byla obec v okrese Hořovice, od roku 1950 se Vysoký Újezd vrátil pod okres Beroun.

Součástí obce Vysoký Újezd jsou místní části Vysoký Újezd, Kuchař a Kozolupy (Český statistický úřad).

Tabulka č. 5: Počet Obyvatel obce Vysoký Újezd

Rok	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930
Počet obyvatel	774	851	1039	1165	1203	1083	1083
Rok	1950	1961	1970	1980	1991	2001	2010
Počet obyvatel	736	731	671	583	524	516	578*

*počet obyvatel k 1.1.2010
(ČSÚ)

Nejvíce lidí žilo v obci Vysoký Újezd v letech 1900 až 1930, v pozdějším průběhu 20. století docházelo k poklesu počtu obyvatelstva. Od roku 2001 se klesající trend začíná postupně měnit a počet obyvatel vykazuje rostoucí tendenci, která by měla být také podpořena probíhající výstavbou rodinných domů v obci.

Rozloha Vysokého Újezdu činí přibližně 270 ha. Z toho na golfové hřiště připadne 80 ha a na novou výstavbu cca 90 ha. Společnost usiluje i o další plochy, které jsou určené k plnění funkce lesa.

6.1.1 Historie obce Vysoký Újezd

V roce 1985 při prosincovém zasedání Národního výboru bylo dohodnuto sloučit Kozolupy, Lužce, Kuchař a Vysoký Újezd pod jeden společný NV. Toto společenství fungovalo do roku 1990. V roce 1990 se obec Lužce odloučila, zůstal Kuchař, Kozolupy a Vysoký Újezd pod společným názvem obce Vysoký Újezd.

Vysoký Újezd leží na náhorní planině vyvyšující se nad okolní krajinu z úvalu tvořeného tokem řeky Berounky, potoku Kačáku (Loděnice) a údolím, jímž kdysi vedla císařská silnice a kudy nyní vede dálnice D5 z Prahy do Plzně. V blízkosti vesnice je její nejvyšší místo - kopec Čížovec vysoký 424 m/m.

Vývoj Vysokého Újezdu začal statkem, poté se přeměnil na samostatný statek s kovárnou, tvrz, rytířské sídlo, zámeček s vesnicí, až po zámek s velkostatkem v předválečné době.

Kozolupy leží na návrší svažujícím se na sever u silnice z Loděnic na Mořinu. V blízkosti Kozolup najdeme lesy svatojánské a karlštejnské. Nejvyšší bod je vysoký 400 m/m. Původně bývaly Kozolupy rozděleny na čtyři části. První část patřila klášteru sv. Tomáše v Praze, druhá část patřila ke hradu Karlštejn, třetí část patřila k obci Tachlovice a čtvrtá část patřila klášteru sv. Jana pod Skalou.

Kuchař leží na křižovatce silnic Vysokého Újezdu, Třebotova, Rudné a Mořiny.

Nejvyšším bodem je Rudliště, 383 m/m. Viktor Palivec uvádí ve Vlastivědném průvodci Berounskem, že Kuchař byla ves darovaná královskému kuchaři (www.vysoky-ujezd.cz/).

6.1.2 Ekonomicko-sociální charakteristika obce

Občanská vybavenost v obci je zastoupena školou (pouze do páté třídy), mateřskou školou, poštou a sokolovnou. V obci je možné nalézt hřiště a hřbitov.

Vysoký Újezd patří do velmi žádané lokality pro stavbu rodinného domu, svým obyvatelům poskytuje klidné venkovské prostředí, a zároveň je blízko u Prahy. Tento fakt byl jedním z důvodů, proč došlo k odkoupení zámku a rozsáhlých pozemků k němu náležících italským investorem.

Vysoký Újezd je situován v přímé linii urbanizovaného prostoru mezi Berounem a Prahou, a právě tyto města tvoří největší pracovní potenciál obce. Většina obyvatel vyjíždí denně za prací mimo obec, která poskytuje jen velmi málo pracovních příležitostí.

Dopravní obslužnost se odvíjí od již zmíněné polohy a schopnosti obcí obsažených v tomto prostoru vyjednávat s dopravci o podmínkách a pravidelnosti spojů. Dnes se pravidelnost spojů do VÚ pohybuje převážně v rozmezí od třiceti do šedesáti minut v pracovní dny, o víkendech se interval prodlužuje na několik hodin. Silniční síť je dostačující, ale kvalita silnic je ve špatném stavu, obecní rozpočty nemají dostatek financí na výstavbu a obnovu místních komunikací, často je tento problém řešen pouze záplatováním nejhorších míst, bez dlouhodobějšího efektu. Některé místní komunikace nemají živiční povrch. Výše zmíněná obec má sbor dobrovolných hasičů s dlouholetou tradicí, TJ Sokol a k němu přilehlé fotbalové hřiště poskytuje zázemí fotbalistům Vysokého Újezdu. Prostory sokolovny jsou v pronájmu soukromníka, který zde pořádá taneční zábavy, diskotéky, a přes týden zde provozuje hospodu.

VÚ patří do příměstské zóny, avšak se stále silným venkovským charakterem. Lidé bydlí převážně ve vlastních domech, které mají (nebo následně přestavbou získali) ráz poloměstských rodinných domů s vyšším bytovým standardem, než jaký býval dříve v zemědělské obci.

V níže uvedených tabulkách je uvedena věková a vzdělanostní struktura obyvatelstva obce Vysoký Újezd a zařazení ekonomicky aktivního obyvatelstva do jednotlivých odvětví.

Tabulka č. 6: Obyvatelstvo obce dle věku

Obyvatelstvo celkem		516
ve věku	0 až 4	31
	5 až 14	58
	15 až 19	28
	20 až 29	89
	30 až 39	68
	40 až 49	80
	50 až 59	73
	60 až 69	24
	70 až 74	39
	75 + nezj.	26

(ČSÚ)

Věkové složení obce přibližuje tabulka č. 6 rozvržená do deseti kategorií dle metodiky Českého statistického úřadu. Průměrný věk v obci je 38,7.

Tabulka č. 7: Obyvatelstvo dle stupně vzdělání

Obyvatelstvo 15 leté a starší		427
podle stupně vzdělání	bez vzdělání	3
	základní vč. neukončeného	110
	vyučení a stř. odborné bez mat.	194
	úplné střední s maturitou	88
	vyšší odborné a nástavbové	7
	vysokoškolské	21
	nezjištěné vzdělání	4

(ČSÚ)

V obci žije 21 obyvatel s vysokoškolským vzděláním, což je 4,92 % z obyvatelstva staršího 15 let.

Tabulka č. 8: Ekonomicky aktivní obyvatelé podle odvětví

Ekonomicky aktivní celkem		269
z toho podle odvětví	zemědělství, lesnictví, rybolov	27
	průmysl	74
	stavebnictví	31
	obchod, opravy motorových vozidel	38
	doprava, pošty a telekomunikace	24
	veřejná správa, obrana, sociální zabezpečení	12
	školství, zdravot., veter. a sociální činnosti	21

(ČSÚ)

Nejvíce obyvatel VÚ působí v průmyslovém odvětví, což činí 27,51% z ekonomicky aktivních obyvatel.

6.1.3 Politická charakteristika obce

Zásadní registrovanou porevoluční stranou komunálních voleb v obci Vysoký Újezd je strana ČSNS. Lídrem kandidátní listiny je Josef Vlasák, který byl také v obci starostou nepřetržitě 16 let. Ve volbách v roce 2006 byla starostkou obce zvolena Marie Severinová, která kandidovala za Sdružení nezávislých kandidátů Školní sad. Vznik této kandidátní listiny iniciovalo občanské sdružení Školní sad, jako reakci na změnu územního plánu obce, a pro větší průhlednost při jednání s investorem. Před následujícími volbami došlo k názorovému štěpení kandidátů Sdružení nezávislých kandidátů Školní sad na dvě kandidátní listiny pro volby 2010. Marie Severinová jako lídr kandidátní listiny Společně pro naše obce se stala starostkou obce ve volbách 2010. Občanské sdružení Školní sad vytvořilo kandidátní listinu Sdružení nezávislých kandidátů s programem tvrdších podmínek pro investora, získalo dva mandáty z devíti.

V obci Vysoký Újezd z dlouhodobějšího hlediska došlo k přechodu voličských preferencí od registrované strany k sdružením nezávislých kandidátů.

Můžeme zde také stále pozorovat vliv klanové příslušnosti na volební preference, který příchodem nových obyvatel v posledních letech slábne.

Porevoluční politická historie obce se vyznačuje multiparitním soutěživým politickým systémem, jak je vidět v níže uvedené tabulce.

Tabulka č. 9: Volební účast v obci Vysoký Újezd 1998 - 2010

Okrsek	Zapsaní voliči	Vydané obálky	Volební účast v %	Odevzdané obálky
Celkem 1998	396	273	59,85	236
Celorepublikový průměr 1998			46,74	
1-Vysoký Újezd 2002	225	165	73,33	165
2-Kuchař 2002	71	40	56,34	40
3-Kozolupy 2002	142	70	49,3	70
Celkem 2002	438	275	62,79	275
Celorepublikový průměr 2002			45,51	
1-Vysoký Újezd 2006	219	154	70,32	154
2-Kuchař 2006	72	48	66,67	48
3-Kozolupy 2006	148	77	52,03	77
Celkem 2006	439	279	63,55	279
Celorepublikový průměr 2006			46,38	
1-Vysoký Újezd 2010	247	173	70,4	173
2-Kuchař 2010	83	51	61,45	51
3-Kozolupy 2010	150	104	69,33	104
Celkem 2010	480	328	68,33	328
Celorepublikový průměr 2010			48,5	

(ČSÚ)

Z výše uvedené tabulky můžeme vyčíst, že volební účast v obci Vysoký Újezd má růstovou tendenci, což můžeme přisuzovat vyššímu zájmu občanů o vývoj probíhající výstavby rodinných domů v obci, plánované rekonstrukce zámku na multifunkční objekt (hotel, převedení pod správu obce, aj. varianty).

Volební účast v obci byla od roku 1998 vždy vyšší než celorepublikový průměr.

Tabulka č. 10: Výsledky hlasování v obci Vysoký Újezd 1998-2010

	Kandidátní listina	Hlasy		Počet kandidátů	Počet mandátů
1998					
Číslo	Název	abs.	v %		
1	Nezávislí kandidáti	103	5,79	1	1
2	ČSNS	1430	80,34	9	7
4	KSCM	247	13,88	4	1
2002					
Číslo	Název	abs.	v %		
1	NK-Jiří Štrébl	69	3,28	1	0
2	KSCM	91	4,33	1	0
3	SNK Nezávislé sdružení obce	678	32,25	9	3
4	ČSNS	1264	60,13	9	6
2006					
Číslo	Název	abs.	v %		
1	Sdruž. nez. kand. Školní sad	1 325	58,01	9	5
2	ČSNS2005	893	39,1	9	4
3	Komunistická strana Čech a Moravy	66	2,89	1	0
2010					
Číslo	Název	abs.	v %		
1	Sdruž. nez. kand.	639	24,31	9	2
2	ČSNS2005	531	20,2	9	2
3	SPOLECNĚPRONASEOBCE	1067	40,59	9	4
4	ODS	392	14,91	7	1

(ČSÚ)

Jak již bylo naznačeno výše a je možné vysledovat v tabulce č. 10, vliv nezávislých kandidátů v komunální politice obce Vysokého Újezdu narůstá.

Zatímco ve volbách v letech 1998 – 2006 můžeme říci, že ve všech okrscích se v určitém poměru hlasovalo pro všechny kandidátní listiny a jejich jednotlivé zástupce, volby 2010 byly v tomto ohledu jiné. Občané volebního okrsku č. 3 – Kozolupy hlasovali převážně pro kandidáty právě z Kozolup, a na tomto předpokladu byla zřejmě i sestavena vítězná strana voleb 2010 - Společně pro naše obce.

6.2 Časová osa sporu

Vzhledem k obsáhlosti dokumentace v tomto sporu, který se vleče již několik let, je zde uveden pouze zestručněný přehled důležitých událostí, které jsou nezbytné pro pochopení daného problému (čerpáno z poskytnuté dokumentace od Občanského sdružení Školní sad a veřejně přístupné dokumentace na obecním úřadě Vysoký Újezd).

Obrázek č. 2: Vysoký Újezd – před začátkem výstavby

Autor: Iva Matějková©

Na výše uvedeném obrázku je pohled shora na obec Vysoký Újezd, ze kterého je patrná poloha obce. V horní části okraje obrázku je vidět periferie Hlavního města Prahy - Zličín. Po dokončení plánované výstavby rodinných domů bude zastavěná plocha obce rovnou přecházet do zastavěné části obce Mezouň, která je na obrázku vidět pozičně v horní střední části nad obcí Vysoký Újezd.

Rok 2004

Občané nezávisle na sobě vypracovali různé petice proti novému územnímu plánu (ÚP) obce VÚ, jelikož zastupitelstvo tyto petice vzalo jen na vědomí a opodstatněné připomínky odmítlo zapracovat do dokumentace ÚP, rozhodli se občané postupovat společně a založili Občanské sdružení.

Občanské sdružení Školní sad vzniklo v roce 2004 na protest proti nově navrhovanému územnímu plánu obce Vysoký Újezd, na základě následujících zestručněných připomínek:

- *množství plánovaných domů 760 na cca 87ha,*
- *chybí zpráva o dopadu na životní prostředí, vyhodnocení vlivu na udržitelný rozvoj území,*
- *velikost golfového hřiště na cca 80ha s omezeným přístupem jen pro hráče,*
- *problém s nedostatečnou zásobou pitné vody v obdobích sucha – otázka zavlažování golfového hřiště,*
- *čistička odpadních vod (ČOV) by měla být vybudována na náklady investora,*
- *vznik satelitního městečka, bez návaznosti na starou část obce,*
- *nedostatečná důvěra v investora BT Corporation a.s.,*
- *nedořešenost sociálního zázemí v plánované zástavbě.*

Dne 27. 8. 2004 požádalo Občanské sdružení (OS) Městský úřad Beroun, odbor výstavby, o zahrnutí mezi účastníky územního a stavebního řízení, jehož práva mohou být rozhodnutím přímo dotčena.

Dne 10. 10. 2004 byl podán Občanským sdružením Školní sad návrh na konání místního referenda na území obce Vysoký Újezd, ve znění otázek:

- *souhlasíte s tím, aby zastupitelstvo obce Vysoký Újezd neschválilo nový návrh územního plánu obce, podle kterého by se zvýšil počet stávajících rodinných domů v obci o dalších cca 800 domů a z vesnice by se tak stalo maloměsto se všemi z toho plynoucími důsledky?*

ANO NE

- *souhlasíte s tím, aby zastupitelstvo obce Vysoký Újezd schválilo nový návrh územního plánu obce, kde v závazné části bude stanoveno, že budoucí investor výstavby (domy, golfový areál) uhradí náklady spojené se stavbou vodovodu a kanalizace (včetně čističky) pro stávající obec a tyto sítě budou vybudovány v 1. etapě - před zahájením stavby obytných domů a golfového areálu?*

ANO NE

Odůvodněním návrhu byla plánovaná výstavba 760 rodinných domů, což pro OS Školní sad představovalo obrovskou změnu v životě obce, proto sdružení chtělo, aby se občané Vysokého Újezdu sami rozhodli v referendu o vývoji obce. Sdružení poukazovalo na v té době platný územní plán z roku 1994 (výstavba cca 220 domů a golfové hřiště), který se mu zdál jako dostačující pro rozvoj obce. Dále ve svém odůvodnění uvedlo: „Podle zápisu z jednání zastupitelstva konaného 24. 6. 2004 víme, že investor chce v právní smlouvě zavázat obec mandátní smlouvou, která se nám nejeví výhodná pro obec, protože jsou v ní navrhované sankce. Jelikož výstavbu iniciuje investor a ne obec, investor musí nést plnou odpovědnost za vybudování vodovodu i čističky odpadních vod (ČOV) s kanalizací. Vzhledem k limitovaným příjmům obce nemohou být finanční prostředky použity na investiční záměr investora.

Domníváme se tedy, že lidové hlasování o otázkách takové závažnosti přesně odpovídá účelu, pro který byl zákon 22/2004 Sb. na základě ústavního práva občanů na referendum přijat Parlamentem ČR.“ K tomuto návrhu byly dále připojeny podpisové archy se 155 podpisy občanů VÚ.

Podaný návrh zkoumali právníci investora z advokátní kanceláře Becker & Poliakoff. Následně poté bylo OS zasláno vyrozumění o přezkoumání návrhu na místní referendum. Zde bylo uvedeno, že návrh bude předložen na nejbližším zasedání zastupitelstva, s doporučením, aby místní referendum nebylo vyhlášeno, neboť o položené otázce je podle ustanovení § 7 písmena e) zák. č. 22/2004 Sb. nemožné místní referendum konat.

Na zasedání 2. 11. 2004 zastupitelstvo odsouhlasilo nevyhlášení místního referenda.

Občanské sdružení se obrátilo také na ministerstvo vnitra ve věci konání místního referenda, jelikož se nechtělo spokojit s rozhodnutím zastupitelů.

Seznámení se smlouvou o spolupráci a o sdružení investic mezi obcí VÚ a BT Residential s.r.o. se konalo na zasedání zastupitelstva dne 18. 10. 2004. Dle této smlouvy bude první část finančního příspěvku obci (5 mil. Kč) vyplacena za předpokladu schválení nového ÚP obce, tento závazek platí i v případě, že schválená podoba ÚP nebude v úplném souladu s požadavky investora, ale nesmí se od původní verze odchylovat podstatným rozdílem, tedy maximální snížení výměry pozemků určených k zástavbě nesmí přesáhnout 5%. Druhá část příspěvku (2 mil. Kč) budou vyplaceny za předpokladu, že obec vydá kladná stanoviska k řízení o vydání územního rozhodnutí k výstavbě veškerých inženýrských sítí včetně komunikací. Třetí část finančního příspěvku (19,5 mil. Kč) se bude vyplácet průběžně, po jednotlivých částech určených kalkulačním vzorcem za povolené stavby obytných domů. V případě, že obec nezíská dotaci na ČOV, bude tato částka snížena o sumu, jenž představuje podíl obce na nákladech na zbudování ČOV a HPK, což je dle kalkulačního vzorce 10,6 mil. Kč.

OS se obrátilo na Krajský soud v Praze, aby uložil zastupitelstvu obce VÚ předběžným opatřením povinnost:

- *zdržet se schvalování územního plánu do doby, kdy se stane pravomocným rozsudek o návrhu na vyhlášení referenda,*
- *zdržet se uzavírání smlouvy, která se týká schvalování nového ÚP,*
- *vyhlásit místní referendum.*

Krajský soud v Praze 15. 12. 2004 zamítl návrh OS jako bezpředmětný. OS se obrací na Ústavní soud.

Dne 18. 11. 2004 zaslány připomínky k návrhu územního plánu obce VÚ na Krajský úřad Středočeského kraje - oddělení pořizování územních plánů, jako nadřízenému orgánu územního plánování pro obce, kde znovu OS vyjadřuje svůj nesouhlas k návrhu územního plánu, který byl k veřejnému nahlédnutí v období od 1. 10. 2004 do 31. 10. 2004.

Dále zde byly přiloženy archy s podpisy více jak 50% občanů Vysokého Újezdu, kteří požadovali vypsání místního referenda, spolu s konstatováním, že i když referendum bylo zamítnuto zastupiteli obce, je Školní sad i nadále připraven ke spolupráci i diskuzi se všemi stranami o změnách stávajícího návrhu územního plánování obce.

20. 12. 2004 dostalo OS odpověď z Ministerstva vnitra, že konání místního referenda je možné a nebrání mu ani ustanovení § 7 odst. e) zákona o místním referendu ani jiné ustanovení zákona o místním referendu. Významné však bude pouze tehdy, pokud je územní plán ve stádiu návrhu. Ministerstvo vnitra také upozorňuje, že v jeho kompetenci není podávat závazný výklad právních předpisů. K tomu je oprávněn pouze soud, proto výše uvedený pohled na věc je pouze stanoviskem Ministerstva vnitra.

Rok 2005

28. 4. 2005 byl schválen nový územní plán, dle požadavků investora.

6. 6. 2005 poslalo OS dopis Ministerstvu životního prostředí (MŽP), kterým žádá o vyjádření k podnětu o přezkum souhlasu návrhu změny územního plánu obce Vysoký Újezd. V této věci se jednalo o odnětí zemědělské půdy ze zemědělského půdního fondu. Při vydání souhlasu o odnětí půdy nebylo dodrženo ustanovení čl. II odstavce (1)

Metodického pokynu odboru ochrany lesa a půdy MŽP České republiky ze dne 1. 10. 1996, v němž je uvedeno, že u ploch nad 10 ha (dle § 17 zákona je v kompetenci MŽP) je nutné s ním tento návrh projednat, což se nestalo.

Na základě dopisu bylo provedeno šetření pod záštitou MŽP, které poukazuje na souhlasné posouzení územního plánu od Krajského úřadu Středočeského kraje (nadřízený orgán územního plánování), které obsahuje posouzení z hlediska ochrany zemědělského půdního fondu. K těmto skutečnostem konstatovali, že pro zábor půdy v tomto rozsahu nenalezli odpovídající zdůvodnění z hlediska zásad ochrany ZPF ve smyslu § 4 zákona, zvláště s přihlédnutím ke kvalitě této půdy, ale k porušení zákona nedošlo. Posuzování územních plánů obce, včetně změn z hlediska ochrany ZPF je v kompetenci Krajského úřadu, proto do tohoto řízení MŽP nemůže vstupovat.

Nebyl sice dodržen postup dle Metodického pokynu Odboru lesa a půdy MŽP ČR ze dne 1. 10. 1996 k odnímání půdy, ale tento postup nelze označit za porušení zákona.

Rok 2006

V tomto roce proběhly volby do obecního zastupitelstva obce Vysoký Újezd, konané ve dnech 20. 10. 2006 a 21. 10. 2006. Občanské sdružení iniciuje sestavení kandidátní listiny SNK (sdružení nezávislých kandidátů). Cílem OS Školní sad je zvolení jejich kandidátů do zastupitelstva obce pro následnou změnu politiky vůči investorovi.

V těchto volbách získalo většinu mandátů SNK. Vzhledem k výhře SNK a poměrně vysoké volební účasti, která celkem činila 63,55%, můžeme usuzovat, že výsledek voleb obsahuje nesouhlas občanů s dosavadním počínáním zastupitelstva obce ve věci územního plánování.

22. 10. 2006 navržen etický kodex pro členy zastupitelstva obce s účinností od tohoto data, zastupitelé jej schválili na své ustavující schůzi dne 7. 11. 2006.

V prosinci roku 2006 žádá developer obecní úřad o provedení jednoduché změny územního plánu obce Vysoký Újezd na pozemku č. 80/8, který je veden v dokumentaci jako veřejná zeleň.

Obecní úřad souhlasí, aniž by tuto změnu projednal s vlastníky okolních pozemků, ti dostávají informace o záměru změny neoficiální cestou.

Rok 2007

13. 3. 2007 Ústavní soud přiznal přípravnému výboru pro konání místního referenda, že stížnost je důvodná. V nálezu je uvedeno, že účelem místního referenda je umožnit občanům přímou správu veřejných věcí, náležejících do samostatné působnosti obce. Paragraf 7 písm. e) nemůže konání místního referenda bránit skutečnost, že určitá věc je, či bude předmětem správního řízení konaného v přenesené působnosti. Schvalování územně plánovací dokumentace je v podstatě rozhodováním zastupitelstva obce. Z uvedeného vyplývá, že pokud je územní plán ve stádiu – zadání, konceptu, návrhu, nebrání konání místního referenda ani ustanovení § 7 odst. písm. e) o místním referendu. V posuzované věci tomu tak bylo, neboť návrh na konání místního referenda byl podán v době, kdy byl územní plán teprve ve stádiu návrhu. Rozhodnutí Krajského soudu, kterým se konání místního referenda o takových otázkách znemožňuje, je tedy zásahem do uvedeného základního práva. Proto Ústavní soud ústavní stížnosti vyhověl a napadené usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 15. 12. 2004 zrušil.

Nový obecní právník JUDr. Ondřej Tošner smlouvu obce s investorem posoudil jako jednostrannou a pro obec nevýhodnou, protože se obec zavázala vydávat investorovi jen souhlasná stanoviska, čímž se dopředu vzdala práva rozhodovat o svých věcech.

Obec nechala vypracovat posudek na schválený územní plán Janu Mužíkovi z katedry územní plánování ČVUT. Všechny připomínky OS k ÚP shledal opodstatněnými, upozornil na další velká rizika a vypracoval etapizaci. Současný schválený plán obce považuje za odstrašující případ, jak by územní plán neměl vypadat.

Ani nové zastupitelstvo, vzešlé z voleb v roce 2006, na základě výše uvedených vyjádření nezměnilo postoj k investorovi (ač to byl jeden z bodů jejich volebního programu) a dál upřednostňovalo zájmy investora, před zájmy občanů obce.

V pátek dne 10. 8. 2007 byl na návsi v obci VÚ, před rodinnými domy č. p. 9 a č. p. 10, v rámci stavby „UČS 18 – napojení golfového areálu na kanalizační sběrač“ proveden výkop v délce cca 50 m, šířce cca 3,5 m a hloubce cca 4 m. Provedením tohoto výkopu na veřejné komunikaci došlo k silnému omezení v přístupu a úplnému znemožnění v příjezdu k výše zmíněným rodinným domům. Přes výkop nebylo provedeno žádné přemostění. Omezení přístupu nebylo s vlastníky objektu projednáno, ani obecní úřad nebyl vyrozuměn. Výkop byl neúplně ohrazen přenosnými zábranami na okraji výkopu. Pásové rypadlo zůstalo na místě výkopu se lžící spuštěnou ve výkopu, takto bylo zhotovitelem opuštěno. Stavební výbor podal stížnost 13. 8. 2007 na Inspektorát bezpečnosti práce pro Středočeský kraj.

24. 8. 2007 si investor najal autorizovaného inženýra pro statiku, dynamiku, zkoušení a diagnostiku staveb ČKIT-0000710 (Ing. František Čermák), vzhledem k blízkosti výkopu a předpokladech o nemovitosti č. p. 10, uvedeno níže.

Věc: ochrana objektu manželů Nekolových ve Vysokém Újezdě před poškozením při provádění zemní rýhy a jejím vyplnění po položení potrubí

Předpoklady:

- *objekt vyššího stáří, s převážně kamenným nebo smíšeným zdivem svislých stěn, založený velmi mělce*
- *prostorová tuhost nízká, odpovídající danému typu konstrukce*
- *stavba bez poruch, po rekonstrukci*

Popis situace při hloubení rýhy a jejím vyplnění:

Horní nadloží bude odstraněno bagrem. V nižších horizontech, v hloubce asi 2 m a více, bude skalní podloží rozpojováno pneumatickým kladivem (výkopek se odtěží bagrem). Výkopem rýhy se změní napěťový stav v horninovém masivu. Tato změna nutně vyvolá poklesy v okolí výkopu. Objekt je díky mělkému založení na tento stav velmi citlivý. Proto je třeba při průchodu stavby v blízkosti objektu používat pažení, které alespoň částečně nahradí odtěženou zeminu.

Objekt je třeba sledovat a upravovat technologický postup podle aktuálního stavu:

- *před výkopem rýhy se aktualizuje pasport objektu*
- *pomocí přesné výškové nivelace se budou sledovat svislá posunutí alespoň v 6 bodech, frekvence měření 1x za dva dny, podle potřeby lze frekvenci upravit, měření bude probíhat do odvolání*
- *pokud vzniknou trhliny, budou na nich osazeny sádrové značky*
- *měření dynamického zatížení objektu bude prováděno s ohledem na stav na staveništi.*

Prosím o informaci alespoň 2 dny před přiblížením k objektu Nekolových. Po dokončení bude vydána zpráva. K provedení byla doporučena firma INSET s.r.o.

Obrázek č. 3: Výkopové práce na severní straně domu Nekolových

Autor: Ing. Marcela Nekolová©

12. 9. 2007 manželé Nekolovi žádali investora o zpracování nezávislého posudku na statické a dynamické zatěžovací zkoušky a předložení písemného výsledku (výkopové práce na severní straně objektu – cca 1,5 až 2 m od domu do hloubky 4 až 5 m). Dále požadují přesné určení společnosti, která případnou škodu uhradí, i přes případné kladné vyhodnocení posudku na statické a dynamické zatěžovací zkoušky. Do vyjasnění výše zmíněných skutečností nesouhlasí se zahájením stavební činnosti. Kopie dopisu byly také zaslány na Obecní úřad VÚ, společnosti Skanska CZ s.r.o., Stavebnímu úřadu Beroun.

V dopise ze 4. 10. 2007 investor potvrzuje, že v případě, dojde-li prováděním specifikované stavby ke způsobení škody, bude škoda ze strany společnosti BT Residential s.r.o. uhrazena resp., bude dům ze strany společnosti uveden v předešlý stav.

29. 10. 2007 byl zaslán dopis od majitelů nemovitosti zastupitelům obce.

Z důvodu nesplnění požadavku uvedeného v územním rozhodnutí a neočekávaným okolnostem ohledně výkopových prací Vás žádáme:

- *vyspárování vozovky od objektu č. p. 10, (ve vydaném stavebním povolení není dodržena podmínka z územního rozhodnutí a vozovka je zakreslena v PD v opačném sklonu).*
- *Výkopové práce nepovažujeme s ohledem na stáří a založení objektu za bezpečné. Navrhované řešení, včetně statického posudku, které nenavrhuje žádné opatření, se nám po zvážení všech skutečností a osobního jednání se zástupci BT Rezidential s.r.o., nejví jako dostačující.*

Požadujeme tedy následující:

- *ve vzdálenosti 1,5 – 2 m od objektu zachovat zelený pruh*
- *chodník přeložit na stranu k objektu*
- *komunikaci vyspárovat směrem od objektu*
- *výkop pro kanalizaci nesmí být bližší než je hloubka výkopu*
- *nezávislý statický posudek*

11. 12. 2007 byl zaslán dopis Nekolovým od Investora ve věci: prohlášení společnosti BT Residential, s.r.o. Dopis obsahoval podepsané prohlášení o uhrazení škody, ať již zaviněné či nezaviněné, společností, resp. Bude dům ze strany společnosti uveden v předešlý stav.

Dovolujeme si Vám oznámit, že naše společnost nechala provést projekční záměnu dešťové a splaškové kanalizace (zpracované společností Aga Letiště, s.r.o. 11/2007), abychom se s hlubším výkopem rýhy splaškové kanalizace dostali do co nejvíce možné vzdálenosti od objektu ve Vašem vlastnictví. Současně s touto projekční změnou bylo provedeno i nespádování komunikace od vašeho domu. Jedno paré této dokumentace bude předáno i na obecní úřad dne 11. 12. 2007, kde můžete tyto skutečnosti ověřit.

Současně si dovoluujeme požádat o spolupráci a umožnit přístup do objektu pro následující činnosti dle návrhu Ing. Františka Čermáka (technologický postup z 24. 8. 2007), který bude dohlížet na postup prováděných prací a stav objektu.

Obrázek č. 4: Dům manželů Nekolových - výkop zasahující i k přední části domu

Autor: Ing. Marcela Nekolová©

20. 12. 2007 zaslala p. Nekolová odpověď na dopis investora z 11. 12. 2007.

Zaslané prohlášení Vaší společnosti BT Residential, s.r.o. nemohu uznat za právní záruku bez ověření podpisu jednatele společnosti. Zároveň bych vyžadovala stanovení termínu při úhradě vzniklé škody, resp. termín, do kdy bude objekt ze strany společnosti uveden v předešlý stav.

Dokumentace, která měla být předána, dle dopisu z 11. 12. 2007, na Obecní úřad obce VÚ, předána nebyla.

Tímto považuji Vaše závazky k nám za nesplněné a Vaše jednání za neslušné.

Majitelé okolních pozemků parcely č. 80/8 žádají zastupitele o místní šetření, které je provedeno v květnu 2007. Na tomto šetření se zjistí, že developer už 11. 9. 2006 se souhlasem stavebního úřadu Beroun rozdělil pozemek č. 80/8 na několik nových parcel, aniž by se daly řešit přístupové cesty k takto vzniklým pozemkům bez rozporu se závazným zněním územního plánu. Další dělení téhož pozemku bylo odsouhlaseno 28. 2. 2007 a 9. 7. 2007 stavebním úřadem Beroun.

Krajský úřad 14. 11. 2007 ve svém stanovisku uvádí, že funkční vyžití pozemků se nemění, proto není důvod dělení nepovolit, neboť se nedá předjímat ohrožení okolních vlastníků a jejich vlastnických práv zásahem do veřejné zeleně možnou výstavbou rodinných domů.

Rok 2008

16. 1. 2008 bylo předáno manželům Nekolovým písemné prohlášení, ověřené 14. 1. 2008. Dále do prohlášení byla zapracována specifikace lhůty, ve které *se společnost zavazuje reagovat na případně vzniklou škodu nejpozději do 48 hodin od okamžiku jejího prokazatelného oznámení ze strany vlastníka domu.*

Zápis ze zastupitelstva ze dne 17. 1. 2008, bod číslo tři – kanalizační přivaděč okolo domu č. p. 10 – ulice Sokolská.

Mezi obcí Vysoký Újezd a BT Residential bude uzavřena „Smlouva o úschově svěřených prostředků“, na úhradu případné škody (domu č. p. 10) způsobené stavbou: vybudování inženýrských sítí a kanalizace UČS 18, v Sokolské ulici. Obec VÚ bude správce svěřených prostředků na dobu nezbytně nutnou. Starostka obce sdělila, že výkopové povolení v ulici Sokolská, bude vydáno po podepsání smlouvy a doložení vkladu ve výši 500.000 Kč.

Hlasování: 9 členů pro, zastupitelstvo souhlasí s úschovou svěřených prostředků na účet obce Vysoký Újezd.

21. 1. 2008 manželé Nekolovi po konzultacích s právníkem předložili starostce poupravený návrh smlouvy a o den později ji zasílají v elektronické podobě.

21. 1. 2008 vydává obecní úřad rozhodnutí, ve kterém povoluje investorovi provedení výkopu hl. cca 4,5 m pro uložení kanalizační stoky v ulici Sokolská, bez vědomí vlastníků nemovitosti č. p. 10. Smlouva byla uzavřena mezi investorem a obcí.

22. 1. 2008 vyjádření stavební komise OÚ zaslané písemně starostce obce.

- komise upozorňuje, že se obec zavázala nevydat souhlas k pokračování stavby, pracím souvisejících se stavbou kanalizace v ulici Sokolská, pokud nebude

uzavřená dohoda mezi manželi Nekolovými a společností BT Rezidential, s.r.o, dále pokud nebude uzavřená smlouva o uložení jistící finanční částky na účet obce VÚ, a nebude ověřeno její provedení. Viz zápis ze zastupitelstva ze dne 17. 1. 2008.

- stavba kanalizace je prováděná v rozporu s ověřenou projektovou dokumentací a v rozporu s podmínkami povolení vodního díla ze dne 3. 10. 2005 vydaného odborem životního prostředí MěÚ Beroun.
- písemnost, vydaná obecním úřadem VÚ v roce 2007 ve věci stavby výše uvedené kanalizace, nelze považovat za tzv. „výkopové povolení“, povolení ke zvláštnímu užívání komunikace a je v hrubém rozporu s platnými zákony ČR, zejména zákonem č. 500/2004 Sb., správní řád.
- vzhledem k možné hrozbě újmy některým účastníkům řízení, a zároveň vzhledem k nebezpečí z prodlení, požaduje stavební komise obecního úřadu sjednání nápravy v dané věci a navrácení věci v předešlý stav. V opačném případě se tato skutečnost může stát předmětem stížnosti na porušení příslušných platných předpisů a na zneužití pravomoci veřejného činitele.

Téhož dne vydal Obecní úřad VÚ rozhodnutí – na zvláštní užívání a částečnou uzavírku MK Sokolská, z důvodu I. etapy urbanizace obce. Obdrží účastníci řízení: BT Residential, s.r.o. a Obec Vysoký Újezd u Berouna. Na vědomí: Tělocvičné jednotě Sokol VÚ a manželům Nekolovým.

23. 1. 2008 se Nekolovi přihlásili za účastníky řízení na Stavebním úřadě Beroun (zasláno faxem).

Odpověď Stavebního úřadu Beroun: *Nevedeme žádné územní ani stavební řízení v ulici Sokolská v obci VÚ. Vaše žádost je v současné době bezpředmětná. Upozorňujeme, že veškerá podání je nutno činit v souladu s ustanovením §37 správního řádu.*

Opravená přihlášení za účastníka řízení jsou odeslána 25. 1. 2008.

25. 1. 2008 zasláná stížnost Krajskému úřadu Středočeského kraje vlastníkem nemovitosti v Sokolské ulici č. p. 10.

- vydání povolení výkopu do hloubky 4,5 m v bezpečné blízkosti domu v rozporu se zákonem č.500/2004 Sb., správní řád
- majitelé nemovitosti nejsou zahrnuti mezi účastníky řízení, nesouhlasí s postupem obecního úřadu – vydáno stavební rozhodnutí
- práce nejsou prováděny v souladu s ověřenou projektovou dokumentací a v souladu s podmínkami stavebního povolení

Stížnost byla také zaslána na Ministerstvo vnitra ČR.

Tohoto dne byl zaslán obci výpis z účtu, s částkou 500.000 Kč, valuta platby je 23. 1.

2008.

28. 1. 2008 odpověď starostky na přihlášení Nekolů za účastníky řízení.

Rozhodnutí o výkopových pracích v ulici Sokolská nabylo právní moci dne 23. 1. 2008 a není možné Vás vzít po tomto termínu jako účastníky. Rozhodnutí nabylo právní moci výše uvedeného dne proto, že všichni účastníci řízení (investor, Obec), že se vzdali práva na odvolání. V zájmu zachování dobré spolupráce mezi obecním úřadem a Vámi se obecní úřad zasadí o to, aby stavebník v co nejmenší míře narušoval Vaše soukromí a aby pracoval tak, aby nedošlo k poškození Vaší nemovitosti.

Protože je mi známo, že jste měli finanční výdaje ohledně zpracování smlouvy, je obecní úřad ochoten se na těchto výdajích částečně podílet. Pokud přijmete tuto moji nabídku, zašlete prosím příslušné doklady na obecní úřad spolu s Vaším návrhem na vyřešení finanční spoluúčasti.

Zastupitelstvo souhlasí se zadáním návrhu na změnu územního plánu a následné výstavby rodinných domů na pozemku č. 80/8 (veřejná zeleň).

Majitelé okolních pozemků předkládají své připomínky k návrhu zadání změny č. 1 ÚP obce Vysoký Újezd. Přikládají odborné posudky Ing. arch. Willyho Hány, CSc. a Doc. arch. Jana Mužíka, CSc. z ČVUT. Ti nedoporučují schválit změnu územního plánu č. 1, která odporuje zákonu 183/2006 Sb.

Proti změně ÚP č. 1 je také Občanské sdružení Školní sad a stavební komise obce. Poukazují také na nedodržení ustanovení stavebního zákona 183/2006 Sb.

14. 11. 2008 se ukončuje projednávání návrhu zadání změny č. 1 ÚP obce Vysoký Újezd.

28. 11. 2008 Městský úřad Beroun, odbor územního plánování a regionálního rozvoje, i tak doporučuje obecnímu úřadu pokračovat a provést změnu ÚP obce.

Rok 2009

25. 6. 2009 Občanské sdružení Školní sad zaslalo dopis na Obecní úřad ve věci areálu golfového hřiště VÚ. V dopise poukazuje na požadavky obce ze dne 10. 9. 2007, které byly předány Městskému úřadu Beroun, ve věci návrhu změny územního rozhodnutí o umístění stavby „Areál golfového hřiště-Vysoký Újezd“. Celkem se jednalo o šest bodů:

1) v textové části, v odstavci „Zastavěnost (návrh)“ nutno vypustit větu, že objekt technického zázemí bude napojen na obecní infrastrukturu včetně vody, a to z důvodu, aby nedošlo k pochybnostem, že se jedná o vodu stávající obce (zdroj Kozolupy). Text doplnit větou: Technické zázemí golfového areálu bude napojeno na nově budovaný vodovod z nového vodojemu.

2) v části „Dopravní řešení“ požaduje zachování stávající cesty při severní hranici golfového areálu, která dále pokračuje po katastrálním území obce Mezouň. Případná změna trasy této cesty bude po dokončení zanesena do katastru nemovitostí...

3) třetí bod se vztahuje na sadové úpravy, vytvoření opticko-akustického pásu na východní hranici obce.

4) v části „SO 07-Golfové hřiště“, v odstavci SO 07.11 – Oplocení areálu nutno doplnit větu: Vlastní areál golfového hřiště nebude oplocen ani ohrazen.

Obrázek č. 5: Elektrický ohradník golfového areálu

Autor: Barbara Svárovská©

Obrázek č. 6: Dřevěný ohradník golfového areálu

Autor: Barbara Svárovská©

5) do části „POV“ doplnit větu: Veškerá dopravní činnost při vlastní realizaci golfového areálu bude vedena mimo komunikace uvnitř zastavěného území obce. Stavebník zajistí, aby zhotovitel stavby též provedl vhodným způsobem ochranu okolního veřejného prostranství a soukromého majetku. Nesmí být zamezen přístup k přilehlým stavbám a pozemkům. Stavební činností nesmějí být znečišťovány veřejné komunikace a prostranství.

6) příjezdovou komunikaci ke golfovému areálu je nutno navrhnout nově tak, aby se vyhnula stávajícímu zastavěnému území obce.

Požadavky obce vyjma bodu šest byly akceptovány, zpracovány do projektové dokumentace pro územní řízení a byly zpracovány i do Rozhodnutí o umístění stavby zn. 4285/2007/VÝST-ČP ze dne 11. 10. 2007.

Občanské sdružení poukazuje na fakt, že stavba golfového areálu se blíží k dokončení a dle výše uvedených bodů, dosud nebyl splněn bod číslo 2, 3 a 4. Žádá tedy Obecní úřad, aby důsledně trval na původních požadavcích obce a zajistil jejich plnění v souladu s vydaným územním rozhodnutím a podle ověřené dokumentace.

Vedení obce neučinilo k tomuto žádné kroky, stavební úřad Beroun hřiště zkolaudoval i bez splnění bodu č. 2 a č. 4 územního rozhodnutí.

Majitelé okolních pozemků parcely č. 80/8 podávají stížnost k stanovisku MěÚ Beroun z 28. 11. 2008, aby obec pokračovala ve změně územního plánu.

V červnu 2009 je na úřední desce vyvěšena Veřejná vyhláška – oznámení o projednávání návrhu zadání změny č. 4 ÚP obce Vysoký Újezd, která se opět týká změny pozemku č. 80/8, ale z nepochopitelných důvodů pod jiným číslem.

Rok 2010

Zastupitelé obce Ing. Miroslav Duffek a Václav Blažek sepsali stížnost ohledně oplocení golfového areálu elektrickým ohradníkem. Starostka obce ji odmítla podepsat, s tím, že změnila názor, a že něco je za něco (zápis z veřejného zasedání zastupitelstva obce č. 2 ze dne 25. 3. 2010).

Městský úřad Beroun – odbor územního plánování a regionálního rozvoje oslovil v lednu 2010 autora územního plánu VÚ architekta Ing. Vladislava Vacka (schválen v roce 2005) o zpracování návrhu změny č. 4 podle schváleného zadání.

- v březnu 2010 obdržel MěÚ Beroun správu od autora ÚP, že požadovaná změna č. 4 není možná, respektive s přeměnou plochy veřejné zeleně na zastavitelnou plochu “čistě obytné území“ Ing. arch. Vladislav Vacek nesouhlasí.

- koncem roku 2010 oslovuje OÚ dalšího autorizovaného architekta o provedení změny č. 4.

Investor k 31. 12. 2010 nedostal svým závazkům vyplývajících z uzavřené smlouvy s obcí. Třetí část splátky, ve výši 17 miliónů korun, do tohoto data nevyplatil a požádal obec o prodloužení lhůty do roku 2013 (Dodatek č. 1 ke smlouvě o spolupráci a o sdružení investic uzavřené 9. 12. 2004), s odůvodněním, že v této době nedisponuje takovýmto množstvím volných prostředků. Obec bez právní konzultace prodloužení lhůty schvaluje. Výše splatné částky se tímto dodatkem navyšuje na 20 miliónů korun.

Rok 2011

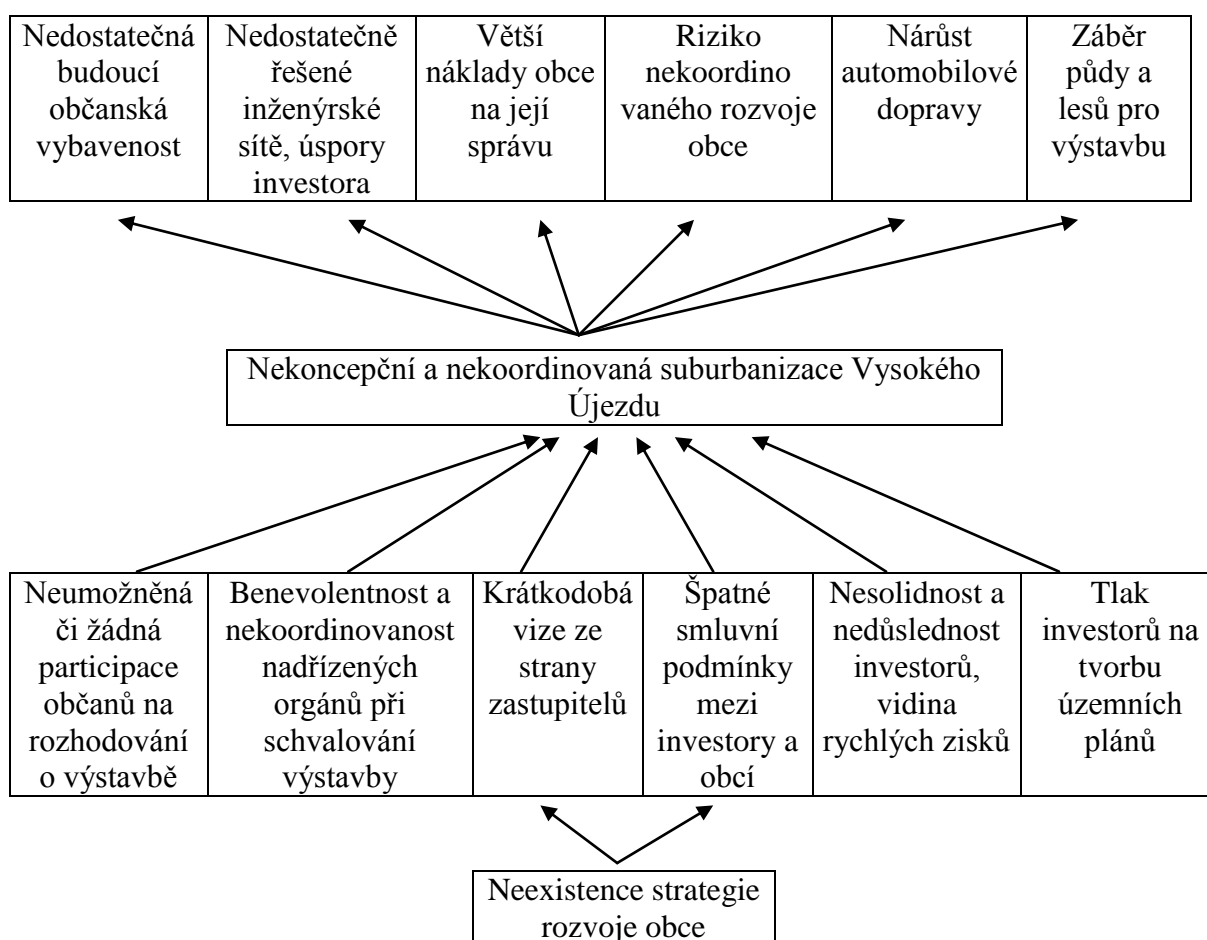
Nově oslovený autorizovaný architekt se úlohy od obce vzdává (změna č. 4), neboť je to v rozporu se stavebním zákonem 183/2006 Sb.

Obecní úřad, dle ústního vyjádření starostky obce, bude i nadále usilovat o změnu územního plánu.

6.3 Analýza problému

Celý problém nastal v roce 2004, když se občané dozvěděli o plánované změně územního plánu, což vedlo k petiční iniciaci proti novému územnímu plánu obce VÚ. Zastupitelstvo vzalo petice na vědomí a opodstatněné připomínky odmítlo zapracovat do dokumentace územního plánu.

Obrázek č. 7: Strom možných rozhodovacích problémů v oblasti suburbanizace Vysokého Újezdu

Zastupitelé považují záměry investora za přijatelné a jsou rozhodnutí změnu územního plánu podpořit a schválit nový územní plán. Proto se část občanů rozhodlo založit Občanské sdružení Školní sad (OS), pro zvýšení participačního potenciálu.

Vytvořené OS předpokládalo, že tak dosáhne větší pozornosti, informovanosti a uznání ze strany zastupitelů, než kdyby jeho členové vystupovali jednotlivě.

Dle jejich slov se tak nestalo a Občanské sdružení se potýká s problémy nedostatečné výměny informací. Problém OS vidí zejména v nedostupnosti či nepřítomnosti veškeré příslušné dokumentace a její dokladové části všech akcí zamýšlených a realizovaných na katastru obce. Zastupitelé i investor berou členy OS za laiky, kteří dané situaci nerozumí a spíše jen “zdržují”.

Členové sdružení a někteří obyvatelé obce mají pocit, že starosta je spíše na straně investora, než na straně obyvatel obce, kteří nechtějí mít z obce další satelitní městečko bez odpovídající infrastruktury a sociálního zázemí, jak se tomu stalo v nedalekém městě Rudná, viz obrázek č. 7.

Obrázek č. 8: Rudná u Prahy – pohled na novou výstavbu cca 200 domů

Zdroj: Mapy

OS Školní sad se z těchto důvodů rozhodlo iniciovat místní referendum, aby došlo k průkaznému souhlasu či nesouhlasu občanů se změnou územního plánu.

Referendum nebylo zastupiteli vyhlášeno. Podle slov členů Občanského sdružení Školní sad měli zastupitelé zřejmě obavy z vyhlášení místního referenda, neboť si byli vědomi faktu, že pokud by v něm bylo rozhodnuto, že obec má učinit vše pro to, aby se zabránilo

určitému územnímu plánu (ve stádiu návrhu), nemohlo by následně zastupitelstvo takový územní plán schválit.

OS nebylo spokojeno s tímto rozhodnutím zastupitelů a podalo stížnost ve věci referenda ke Krajskému soudu, který vyhlášení referenda také zamítl.

Dále se odvolali k Ústavnímu soudu, který jim dal za pravdu, ale vzhledem k tomu, že na verdikt čekali dva roky a mezitím byl schválen nový územní plán, bylo toto rozhodnutí již bezpředmětné.

Na počátku nebyl návrh smlouvy v plném znění přístupný občanům ani občanskému sdružení. Když v roce 2004 byl představen návrh smlouvy o spolupráci a o sdružení investic mezi obcí VÚ a BT Residential s.r.o. vyvolal vlnu nesouhlasů u občanského sdružení i občanů. Dle jejich názoru i nezávislého právního posudku je připravovaná smlouva pro obec zcela nevýhodná. Obec by zde měla vystupovat jako rovnocenný partner a dle toho má i smlouva vypadat. Školnímu sadu se mimo jiné také nelíbil fakt, že obec nevyužívá (nenajímá) nezávislé právníky na přezkum dokumentů, ale nechává plnou důvěru v právní zázemí investora.

Díky OS dostala obec, na základě připomínek a vytrvalé práci tohoto sdružení, navýšení od investora ve výši 4 mil. Kč na schválenou infrastrukturu.

Dále poukázalo na hrubé nedostatky ve Smlouvě obce a investora Krajskému Úřadu i jednotlivým ministerstvům, čímž zabránilo, aby obec dostala dotaci z evropských fondů na investiční záměr soukromé společnosti (tak jak se obec ve smlouvě zavázala). Pokud by tuto skutečnost kontrolní orgány po realizaci zjistily, obec by musela nejenom vrátit dotaci, ale také zaplatit penále, což by obec zadlužilo na mnoho let dopředu.

Další z výhrad, které OS mělo ke změně územního plánu, byla uzavřenost golfového prostoru občanům obce, neboť oplocené golfové hřiště nemá žádné nutné opodstatnění.

Nové vedení obce, krátce po volbách v roce 2006, spolu se stavební komisí prosadilo v novém územním rozhodnutí ke golfovému hřišti, že golfové hřiště nebude oplocené ani ohrazené (vyjma cvičné louky a technického zázemí), že se zachová alespoň jedna polní cesta kolem hřiště, a že golfové hřiště nebude zavlažováno z místních omezených zdrojů pitné vody. V roce 2008 vedení obce změnilo názor na část výše uvedených bodů, na jejich splnění již dále netrvalo. V současnosti je golfový areál oplocen a polní cesta neplní

původně zamýšlenou funkci. Nejen tyto záležitosti vedly k štěpení uvnitř nezávislých kandidátů Školní sad, k rezignaci stavební komise a ukončení spolupráce Občanského sdružení Školní sad s vedením obce.

Občanské sdružení dosáhlo vybudování ČOV, přivaděče závlahové i pitné vody, hlavního přivaděče kanalizace a souvisejících inženýrských sítí na náklady investora, neboť plánovanou žumpu pro golfové hřiště Krajský úřad zamítl (na základě připomínek Občanského sdružení). Dnes jsou tyto práce investorem ukončeny. Tím že výstavba nových domů neprobíhá předpokládaným tempem dle záměrů investora, čistička odpadních vod není plně vytížená, a proto byla pozměněna její funkcionalita.

Došlo také k vyjmutí orné půdy I. třídy z půdního fondu. I když OS na tuto věc upozorňovalo Krajský úřad, aby dle zákona tuto půdu ochránil, Krajský úřad se nezachoval v intenci zákona a tuto půdu se zpáteční platností vyjmul. Investor v současnosti usiluje i o proměnu lesních pozemků na stavební parcely.

Státní orgány při budování golfového hřiště dovolili investorovi umístit stavbu blíže, než je zákonem stanovena vzdálenost od lesa 50 metrů.

6.3.1 Faktory ovlivňující kvalitu participace občanů a veřejný život v obci Vysoký Újezd

Snahu občanů a občanských sdružení participovat na veřejném životě obce ovlivňuje bezpočet faktorů.

Tabulka č. 11: Systém participace občanů na veřejném životě obce VÚ

<p>Obsahové proměnné závisle proměnné (aktivity participace na veřejném životě obce)</p>	<ul style="list-style-type: none"> a) výkon veřejné funkce v zastupitelstvu obce b) kandidování na takovou funkci c) podílení se na akcích obce d) participace na veřejných zasedáních obce e) založení občanských sdružení pro obecní záležitosti f) aktivní účast v předvolební kampani g) účast ve volební komisi, stavební komisi, kontrolní výbor aj. i) psaní dopisů, připomínek veřejným funkcionářům j) iniciace petic, místních referend k) volební účast při volbách do místního zastupitelstva l) zájem o politiku m) aktivní zapojení do diskuse na obecních stránkách VÚ n) míra socializace v obci
<p>Obsahové proměnné nezávislé proměnné (ukazatelé podnětů týkajících se participace na veřejném životě obce)</p>	<ul style="list-style-type: none"> a) frekvence sledování zápisů ze zasedání zastupitelstva b) frekvence sledování veřejné desky obce c) frekvence čtení regionálních periodik d) debaty v rodině o veřejném životě v obci e) debaty s přáteli o veřejném životě v obci f) přemlouvání druhých, aby hlasovali určitým způsobem
<p>Skupina vnějších proměnných</p>	<ul style="list-style-type: none"> a) dosažené vzdělání b) pohlaví c) podnikatelské záměry v obci d) četnost voleb e) politický systém f) právní podmínky – možnost volit

I přes změnu zastupitelstva po volbách v roce 2006 a následně 2010, stále platí, že připomínky k projednávaným věcem mohou zaznít až na konci veřejného zasedání, tedy po samotném hlasování zastupitelů. Od voleb v roce 2006 do současnosti stále nedošlo

k naplnění části volebního programu vítězného sdružení nezávislých kandidátů v otázce otevřenosti a průhlednosti jednání zastupitelů a starosty. Rozhodovací moc se stále častěji kumuluje do rukou jedné osoby, starostky obce. Takto nastavené podmínky omezují projev dříve potřebných voličů a občané na takto nastavená zasedání nechodí.

Koaliční většina nemá zájem umístit na webové stránky obce portál přístupný všem občanům obce na veřejné zakázky, ačkoliv část koalice má uveřejnění veřejných zakázek jedním z hlavních bodů volebního programu. Opozice na tento projekt získala program zdarma z neziskové organizace Oživení.cz. Koaliční většina neodhlasovala ani záměr uveřejňovat zvukové záznamy z veřejných zasedání zastupitelstva (zápis č. 6 ze zasedání zastupitelstva z 2. 12. 2010).

Oprava zápisu z veřejného zasedání zastupitelstva je komplikovaná, může ji požadovat pouze zastupitel, ale už ne občan.

V obci v roce 2006 až 2007 byla zřízena stavební komise, která měla statut poradního orgánu a měla řešit problémy stavebního charakteru obce a vydávat doporučení či stanoviska pro své zřizovatele. Pokud zastupitelé nebo starosta nesouhlasí se závěry této komise, měly by se obě strany sejít a jednat, aby došlo ke shodě (viz silnice u rodinného domu manželů Nekolových)

I zde si však starosta může závěr stavební komise změnit, vydat rozhodnutí v rozporu s doporučením komise, často na poslední chvíli, aby se s tím již nedalo nic dělat.

Tento případ nastal i v obci VÚ při vydání nového územního rozhodnutí ke stavbě golfového areálu, kdy po zásahu starostky obce (proti názoru stavební komise i některých členů zastupitelstva) se nepodařilo do změny územního rozhodnutí zapracovat požadavek vybudování obchvatové komunikace ke golfovému areálu tak, aby plánovaných cca 300 automobilů denně nejezdilo přes stávající centrum obce (v územním plánu obce je tato část zanesena jako klidová zóna).

Zastupitelstvo i starostka problémy stavebního charakteru na komisi nepřenášeli, čímž taková komise nemá smysl. Její funkce je tak pouze formální a je to další oblast, kde participace občanů nedostává zasloužený prostor i přes to, že díky aktivnímu jednání stavební komise se společností BT Residential s.r.o. došlo k vyplacení neoprávněně zadržované částky 6 mil. Kč za schválení projektu inženýrských sítí.

Vzhledem k rozvoji informačních technologií je možné si zápis ze zasedání zastupitelstva přečíst zpětně pomocí webových stránek obce, které ale ještě nedosahují obecně požadované úrovně. Mezery můžeme spatřovat hlavně v neúplnosti či nedoslovném zápisu z jednání, v dlouhé časové prodlevě od zasedání do zveřejnění.

Práce starostů i zastupitelů je prací velice všestrannou, mnohdy se jedná o věci, které zasahují mimo jejich praxi, poznatky či vzdělání. V takových případech je důležité sehnat si potřebné informace, nebo požádat odborníka o vyložení projednávané záležitosti, na to ale mnozí ze zastupitelů nemají čas. Ohodnocení zastupitelské činnosti v takto malých obcích kromě starosty a místostarosty není motivačním faktorem pro zlepšení situace, v obci VÚ je zastupitelské měsíční ohodnocení 437 Kč, neuvolněný starosta 17.784 Kč a místostarosta 16.244 Kč. Proto se také stává, že zastupitelé nemají na projednávanou věc názor, který by se opíral o fakta, a to snižuje kvalitu rozhodování ve věcech veřejných. V takto nastavené situaci mohou občané pohybující se dlouhodobě v oblasti projednávané věci poskytnout hodnotné informace, připomínky a upozornit na hrozící rizika pro obec.

Zastupitel nemůže být postižen za své hlasování, i když svým hlasem vědomě poškozuje obec či občana. I přesto by zastupitelé v čele se starostou měli při hlasování o projektu takovýchto rozměrů zvážit řadu okolností, které tato výstavba přinese a v co nejbližší době určit kvalifikovanou a zodpovědnou osobu, která by dohlížela na výstavbu, kontrolovala soulad se schváleným územním plánem a další projektovou dokumentací.

Obec nemá zpracovanou strategii rozvoje obce, což může vést k nekoncepční a nekoordinované suburbanizaci. Vedení obce si neohlídalo podmínku územního rozhodnutí, že nová výstavba bude pokračovat od středu obce. Už dnes jsou některé pozemky zastavěné v nejdlehlších částech obce.

Při takto velké zástavbě, jaká probíhá ve Vysokém Újezdě, musí být kladen důraz na veřejný prostor, jenž tvoří komunikace, místa sociálních aktivit – jako jsou nákupy či hovor se sousedy (náměstí, pěší zóny) a místa odpočinku (parky, restaurace a kluby), neboť většina satelitních městeček má pouze soukromé prostory, propojené komunikacemi. I to je jedním z důvodů, proč jsou pak následně taková satelitní městečka opouštěna (což se již začíná projevovat i v nedalekém satelitním městečku Rudná – viz obrázek č. 7).

Developerské firmy na vlastní náklady postaví technické sítě (poté jsou převedeny na obec, včetně břemena na další údržbu), které si zahrnou do ceny pozemků a pro ně tato záležitost

končí. Zde však pro obec může nastat závažný problém s financováním údržby sítí, není neobvyklé, že si nově příchozí obyvatelé ponechají trvalý pobyt jinde a obec tím přichází o výběr daní, tedy o prostředky k financování údržby sítí (které jsou pro obec zásadní).

Z případové studie byla provedena analýza výstavby ve Vysokém Újezdě, která shrnuje pozitiva, negativa, příležitosti i ohrožení, pro stávající i nově příchozí občany, probíhající výstavby, změny územního plánu.

Mezi pozitivní hlediska výstavby můžeme zařadit následující výčet:

- *vznik nových kapacit pro bydlení,*
- *zvýšení rekreačních aktivit ve formě golfového areálu,*
- *vybudování ČOV, zvýšení infrastruktury obce,*
- *případná rekonstrukce zámku na multifunkční objekt s obchody, lékárnou, rozšířenou mateřskou školkou, ordinací praktického lékaře apod.,*
- *vznik občanského sdružení zvyšující participační potenciál obce, větší povědomost občanů o plánu, realizaci a navazujících podmínkách výstavby.*

Negativní hlediska probíhající výstavby:

- *nárůst hlučnosti, prašnosti a silničního provozu v obci, nejen při samotné výstavbě,*
- *vykácení části lesa, zmenšení rekreačního prostoru pro obyvatele obce,*
- *zabrání půdy I. a II. třídy k výstavbě,*
- *nedostatečná stávající veřejná doprava,*
- *slabá pozice obce pro další vyjednávání s investorem,*

Možná ohrožení vyplývající z výstavby:

- *nekvalitní vybudování inženýrských sítí investorem, vyšší budoucí náklady obce na jejich opravu,*
- *nedořešená otázka výšky a stylu staveb,*
- *možný nedostatek vody v období sucha, narušení hladin spodní vody,*

- *nárůst obyvatelstva o 500 %, vyšší náklady obce na údržbu komunikací a osvětlení, nedostatečná kapacita mateřské školky, malá občanská vybavenost, nárůst kriminality – krádeže stavebního materiálu z neobydlených staveb,*
- *vysoká konkurence okolních golfových hřišť,*
- *rozdělení obecních zájmů na novou a starou část obce,*
- *opětovné pozměnění využití zámku ve středu obce,*
- *nedořešená otázka autobusových zastávek v nové zástavbě, technické parametry průjezdů autobusů novou zástavbou – šířka vozovky,*
- *nedostatečný veřejný prostor.*

Možné příležitosti vyplývající z probíhající výstavby:

- *nová pracovní místa v golfovém areálu,*
- *pracovní příležitosti spojené se stavbou nových rodinných domů,*
- *postupný nárůst obyvatel s trvalým bydlištěm v obci, vyrovnanější bilance obce,*
- *obměna lidí v místním zastupitelstvu – vyšší nároky na zastupitelskou činnost,*
- *kratší intervaly veřejné dopravy, nárůst spojů o víkendech,*
- *změna úředních hodin pošty ve Vysokém Újezdě.*

7. Závěr

Lokální politika zásadně ovlivňuje veřejný život a postoj občanů celé obce nejen v termínu konání voleb, ale také po volbách. Význam komunálních voleb spočívá v těsné sociální vazbě mezi voliči a volenými, která zde zůstává po celé volební období. Obzvlášť platné je toto tvrzení pro malé obce České republiky.

Z uvedené případové studie vyplývá, že občanskou společnost, která má zájem podílet se na věcech veřejných a politickém životě obce Vysoký Újezd, zde nacházíme. Občanskou společnost zde zastupují jak samostatně působící občané (bývalí členové stavební komise, iniciátoři petic, částečně kontrolní a finanční výbor), tak organizované skupiny občanů (Občanské sdružení Školní sad).

Případová studie poukazuje na konkrétní faktory, které brání v kvalitativním rozvoji občanské participace.

Hlavní překážky můžeme spatřovat v přílišné centralizaci moci do rukou starosty a také zastupitelů, v neposkytování úplných a včasných informací, v neochotě zabývat se také jinými názory v rámci veřejných zasedání – podmínky si nastavují zastupitelé sami na základě hlasování, v zápisech z veřejných zasedání, v komunikaci s jednotlivými úřady. Výsledky šetření odhalily deklarovaný postoj politické reprezentace, že občané jsou jen laici.

Pro rozvoj občanské participace je důležité, aby obec jako celek byla přístupná k připomínkám svých občanů, umožnila jim vyjádřit své názory a informovala je včas o plánovaných změnách v obci tak, aby předešla zbytečným problémům a nedorozuměním.

Pokud není občanům dána základní možnost participovat na veřejném životě obce, přecházejí do pomyslné opozice a snaží se na problémy, které spatřují, upozornit ostatní občany, stejně jako vyšší instance. Zde však občané a Občanské sdružení Školní sad musí počítat s tím, že např. Krajský Úřad bude nejdříve chránit obec (jakožto její poradní orgán) a až poté občana.

Mezi největší přínosy působení občanského sdružení můžeme zařadit zamezení získání dotace z evropských fondů na ČOV pro soukromého investora, za kterou by nesla odpovědnost obec, zvýšení informovanosti v obci, neschválení žumpy pro golf, snaha o zachování alespoň jedné spojovací polní cesty kolem golfového hřiště, včetně zanesení do

katastrální mapy (nejen pro rekreaci stávajících obyvatel), navýšení smlouvy o několik miliónů korun, důrazné vystupování proti plošnému kácení stromů a keřů v obci Vysoký Újezd.

Developerské společnosti realizují výstavbu rodinných domů dle vlastních zájmů, ale po ukončení výstavby zde nežijí. Místní zastupitelstvo by proto mělo postupovat uváženě s ohledem nejen na rozvoj obce, ale také kvalitu života stávajících a budoucích obyvatel obce. Zastupitelé by měli umět zodpovědět otázku, kam po realizaci developerského projektu umístí stávající a budoucí obyvatelé obce své děti do školky a školy, kde nakoupí, jaká zde bude dopravní obslužnost, jak bude zajištěn svoz odpadků, na kolik obec bude schopná financovat údržbu místních komunikací (záleží také na kvalitě komunikací vybudovaných investorem a kontrola této kvality již během výstavby). Neméně důležitá je problematika trvalého bydliště nově přichozích lidí do obce, z čehož se odvíjí výše daňových příjmů obce.

Nejčastější formou projevu občanské participace je v životě obce účast na volbách místního zastupitelstva. Zastupitelé jsou voleni na čtyřleté období. Lidský faktor je zde podstatnou proměnou v dalším počínání jednotlivých zastupitelů a starostů. Volební program stran, nezávislých kandidátů udává možný všeobecný směr politiky obce, ale nepodává (ani nemůže) výčet všech situací, které v obci nastanou, ani jejich případné řešení. Participující občané se proto snaží různými aktivitami ukázat svým zástupcům, jak by tyto problémy řešili. Pokud zde nefunguje kvalitní zpětná vazba, přecházejí do opozice a snaží se najít dovolání jinde.

Rozsah vlivu participujících občanů Vysokého Újezdu nelze jednoznačně obecně stanovit, neboť je velmi proměnlivý, což vyplývá z výše uvedené případové studie.

Závěrem je možné poukázat na výběr hlavních faktorů ovlivňujících aktivní zapojení obyvatel Vysokého Újezdu do veřejného života obce.

Volební účast je základním prostředkem k vyjádření svého názoru na obecní politiku jako podmnožinu veřejného života obce. Je také nejjednodušším a časově nejméně náročným prostředkem participace. V obci v posledních čtyřech volbách dosahovala přes šedesát procent.

V obci bylo možné vypořádat také formy přímé participace, jmenovitě petice a pokus o vyhlášení místního referenda. Ani jedna z forem neměla větší vliv na dění v obci, ať už pro samotné nevyhlášení místního referenda, či proto, že petice nebyly brány zastupiteli vážně. Tyto dvě formy jsou časově a technicky náročné. I přes dostatečné množství podpisů je to otázka právního výkladu a rychlosti soudů, zda občané dosáhnou zadostiučinění.

Faktorem, který ovlivňuje podstatu participace, je přísun aktuálních informací k jednotlivým občanům obce. Průběh veřejných zasedání je v intenci zastupitelů, kteří mohou optimálně nastavit podmínky tak, aby vyhovovaly všem zúčastněným stranám, tedy zastupitelům a voličům. Veřejná zasedání zastupitelů v obci Vysoký Újezd probíhají v následujícím sledu. Nejdříve je seznámení s věcí, o které se bude hlasovat, pak se přechází k samotnému hlasování zastupitelů a poté je dán prostor připomínkám občanů.

V roce 2004 vznikly webové stránky obce jako podpora informovanosti občanů. Poslední zápis z veřejného zasedání zastupitelstva je datován do roku 2009, poté jsou umístěny na veřejné desce obce. Rubrika Připomínky, byla později ze stránek odstraněna, neboť zde pod anonymním přístupem někteří občané nedávali své konstruktivní připomínky k chodu obce, ale spíše psali nepodložené informace o ostatních obyvatelích obce.

Volební programy subjektů pro volby v roce 2010 nejsou na stránkách dosud vyvěšeny, správce sítě ještě nedostal pokyn od vedení obce. Občanské sdružení Školní sad chtělo pořizovat z veřejných zasedání audio nahrávky, které by poté byly přístupné na stránkách obce. S odůvodněním části zastupitelů a starostky obce, že by si museli dávat pozor na to, co říkají, byl tento návrh zamítnut.

Další formou přímé participace, která v obci Vysoký Újezd byla uplatněna, je založení občanského sdružení. Občanské sdružení se může v projednávaných záležitostech obce přihlásit jako účastník řízení, má tedy větší přístup k informacím o projednávané záležitosti a nemůže být opomíjené. Z možných participačních aktivit, které byly v obci uplatněny, vychází občanské sdružení jako nejefektivnější, ale časově nejnáročnější nástroj. Občanskému sdružení Školní sad se podařilo získat pro obecní rozpočet více prostředků, než bylo uvedeno v původní smlouvě s investorem. Zajistilo pro obec lepší vyjednávací podmínky, zamezilo protiprávním krokům zastupitelstva v oblasti zřízení čističky odpadních vod na základě dotace z Evropské unie. Občanské sdružení za svou působnost od roku 2004 iniciovalo dvě kandidátní listiny pro volby v roce 2006 a 2010.

Výše uvedená případová studie umožňuje náhled do části veřejného života obce Vysoký Újezd s danými specifiky a faktory této malé obce. Na jejím základě nelze vyvozovat obecně platné závěry o občanské společnosti na subnacionální úrovni, ale může poukázat na nejvíce problematické oblasti komunální politiky.

Jak již bylo napsáno, nejdůležitějším faktorem participace je lidský faktor, který dále ovlivňuje aktivní zapojení občanů do veřejného života obce, popř. může být bariérou participačního potenciálu obyvatel obce.

Problematika změny územního plánu, tedy následný vývoj ve výstavbě rodinných domů a golfového areálu, je pro občany obce stále aktuální téma, které bude také v následujících letech ovlivňovat veřejný život obce. Vzhledem k počáteční fázi výstavby rodinných domů ve Vysokém Újezdu nelze rozšířit případovou studii o pohled novousedlíků na kvalitu nově vytvořeného prostoru pro bydlení (např. jaké motivy je vedly k výběru právě této lokality a zda byly naplněny). V případě pokračujícího výzkumu občanské společnosti v obci Vysoký Újezd se tak nabízí práci orientovat na míru zapojení novousedlíků do veřejného života obce.

8. Seznam literatury

Literatura:

BALÍK S.: *Komunální Politika - Obce, aktéři a cíle místní politiky*. Havlíčkův Brod, Grada 2009, ISBN 978-80-247-2908-4

ČMEJREK J. a kolektiv.: *Politika v regionálním rozvoji – Úvod do studia*. Praha, ČZU 2004, ISBN 80-213-1157-6

ČMEJREK J. a kolektiv.: *Participace občanů na veřejném životě venkovských obcí ČR*. Praha, Kernberg Publishing, s.r.o 2009, ISBN 978-80-87168-10-3

KREBS V. a kol.: *Sociální politika*. Codex 1997, ISBN 80-85963-33-7, str. 47n

MANSFELDOVÁ Z., KROUPA A. (EDS.): *Participace a zájmové organizace v České Republice. první vydání*, Praha, Slon 2005, ISBN 80-86429-53-9

Ministerstvo vnitra České republiky.: *Veřejná správa v České republice*. Praha, Ministerstvo vnitra 2004, str. 13n

MÜLLER K. B.: *Politická Sociologie*. Praha, Portál 2008, ISBN 978-80-7367-380-2

NEKVAPIL Václav V. a kol.: *Impuls pro občanskou společnost – Eseje o třetím rozměru demokracie*. Praha, ELK 2003, ISBN 80-86316-53-X

SKOVAJSA, M. a kolektiv.: *Občanský sektor – Organizovaná občanská společnost v České republice*. 1.vydání, Praha, Portál 2010. ISBN 978-80-7367-681-0

TRHLÍNOVÁ Z. a kolektiv.: *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*. 4.vydání, Plzeň, Aleš Čeněk, s.r.o. 2004, ISBN 80-86473-80-5, str. 43n

Internetové zdroje:

Občanská společnost-návod na použití, místní referendum [online]. 2003-2006, Econnect webhosting.[cit. 2010-10-16]. Dostupné na WWW:
<<http://obcan.ecn.cz/index.shtml?w=u&x=143690>>

Občanská společnost-návod na použití, územní plánování [online]. 2003-2006, Econnect webhosting.[cit. 2010-10-16]. Dostupné na WWW:
<<http://obcan.ecn.cz/index.shtml?w=u&x=1976528>>

Občanská společnost-návod na použití, územní a stavební řízení [online]. 2003-2006, Econnect webhosting.[cit. 2010-10-16]. Dostupné na WWW: <http://obcan.ecn.cz/index.shtml?w=u&x=1974863>

Občanská společnost-návod na použití, založení občanského sdružení [online]. 2003-2006, Econnect webhosting.[cit. 2010-10-16]. Dostupné na WWW: <http://obcan.ecn.cz/index.shtml?w=u&x=132554>

Občanská společnost-návod na použití, petice-jak uspořádat petiční akci [online]. 2003-2006, Econnect webhosting.[cit. 2010-10-16]. Dostupné na WWW: <http://obcan.ecn.cz/index.shtml?w=u&x=130356>

Zapojení veřejnosti na udržitelnost rozvoje [online].[cit. 2007-10-26]. Dostupné na WWW: <http://humanita.fsv.cvut.cz/smrcinova/participace.html>

Regionální uspořádání a regiony soudržnosti v ČR [online].1997-2011, Czech Trade.[cit. 2007-12-02]. Dostupné na WWW: <http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/rozvoj-regionu/regionalni-usporadani-a-regiony/1001179/9043/>

Volby do zastupitelstev obcí [online].2010, Český statistický úřad.[cit. 2010-11-02]. Dostupné na WWW: <http://www.volby.cz/pls/kv2006/kv1111?xjazyk=CZ&xid=1&xdz=1&xnumnuts=2102&xobec=531961>

Výsledky voleb do senátu a zastupitelstev obcí [online].2006, Team Volby 2006.[cit. 2010-11-02]. Dostupné na WWW: <http://www.volby-2006.cz/clanek.php?cl=142>

Webové stránky obce vysoký Újezd. [online].2004, Karava a OK Webdesign .[cit. 2010-11-02]. Dostupné na WWW: http://www.vysoky-ujezd.cz/engine.php?group=aktuality&akt_page=1

Esej v knize: Soubor esejí - Filantropie v České republice a účast občanů na věcech veřejných - Community Partnership support initiative. Jihlava 2000, [cit. 2008-02-07]

Dostupné na WWW:

⟨<http://www.pehe.cz/clanky/2000/2000-Participaceobcanu.html>⟩

Web pro otevřenost veřejné správy. [online].2003-2011, Otevřená společnost o.p.s.[cit. 2008-02-08]. Dostupné na WWW:

⟨<http://www.otevrete.cz/index.php?akce=clanek&id=87&PHPSESSID=d7616643d18f9017cd33456a2e7d861b>⟩

Sčítání lidu, domů a bytů. [online].2005, Český statistický úřad[cit. 2010-04-06]. Dostupné na WWW: ⟨<http://www.czso.cz/sldb/sldb2001.nsf/obce/531961?OpenDocument>⟩

Fotografická mapa města Rudné.[online].1996-2011, Seznam.cz[cit. 2010-09-06].

Dostupné na WWW:

⟨<http://www.mapy.cz/#x=132622336@y=135749632@z=13@mm=FP@sa=s@st=s@ssq=rudna%20u%20prahy@sss=1@ssp=120673189>⟩

Volby do zastupitelstev obcí. [online].2010, Český statistický úřad[cit. 2010-12-12].

Dostupné na WWW:

⟨<http://www.volby.cz/pls/kv2010/kv1111?xjazyk=CZ&xid=0&xdz=2&xnumnuts=2102&xobec=531057&xobecnaz=beroun&xstat=0&xvyber=0>⟩

Procentické vyjádření výsledků voleb do zastupitelstev obcí 2010[online].2010[cit. 2010-12-12]. Dostupné na WWW: ⟨<http://www.ct24.cz/volby-podzim-2010/vysledky-komunalnich-voleb-v-grafech/104390-grafy-celkove-vysledky-komunalnich-voleb/>⟩

Zákon o obcích (obecní zřízení) paragraf § 16[online].2011, Sbíрка zákonů[cit. 2010-12-12]. Dostupné na WWW: ⟨<http://www.sbirkazakonu.info/zakon-o-obcich-obcni-zrizeni/obcanem-obce-je-fyzicka-osoba-ktera-a-je-sta.html>⟩

9. Seznam tabulek

Tabulka č. 1: Počet obcí v českých zemích v letech 1921 až 2001	str. 9
Tabulka č. 2: Počet mandátů dle politické příslušnosti – město Beroun	str. 13
Tabulka č. 3: Počet mandátů dle politické příslušnosti – obec Vysoký Újezd	str. 13
Tabulka č. 4: Volební účast – volby do zastupitelstev obcí dle krajů 2010 – 1998	str. 30
Tabulka č. 5: Počet Obyvatel obce Vysoký Újezd	str. 32
Tabulka č. 6: Obyvatelstvo obce dle věku	str. 35
Tabulka č. 7: Obyvatelstvo dle stupně vzdělání	str. 35
Tabulka č. 8: Ekonomicky aktivní obyvatelé podle odvětví	str. 36
Tabulka č. 9: Volební účast v obci Vysoký Újezd 1998 – 2010	str. 37
Tabulka č. 10: Výsledky hlasování v obci Vysoký Újezd 1998-2010	str. 38
Tabulka č. 11: Systém participace občanů na veřejném životě obce VÚ	str. 61

10. Seznam obrázků

Obrázek č. 1: Plánovaná výstavba s centrálním parkem a golfovým hřištěm	str. 31
Obrázek č. 2: Vysoký Újezd – před začátkem výstavby	str. 39
Obrázek č. 3: Výkopové práce na severní straně domu Nekolových	str. 47
Obrázek č. 4: Dům manželů Nekolových - výkop zasahující i k přední části domu	str. 49
Obrázek č. 5: Elektrický ohradník golfového areálu	str. 54
Obrázek č. 6: Dřevěný ohradník golfového areálu	str. 54
Obrázek č. 7: Strom možných rozhodovacích problémů v oblasti suburbanizace Vysokého	str. 57
Obrázek č. 8: Rudná u Prahy – pohled na novou výstavbu cca 200 domů	str. 58